

๒๑

เสียงวิทยุ

ของ

นายพันตรี หลวงรณสิทธิพิชัย

คณะข้าราชการ และ ประชาชนผู้มีศรัทธา
พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพทหาร
ผู้เสียชีวิตในคราวปราบกบฏ
เพื่อรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
และ รัฐธรรมนูญ

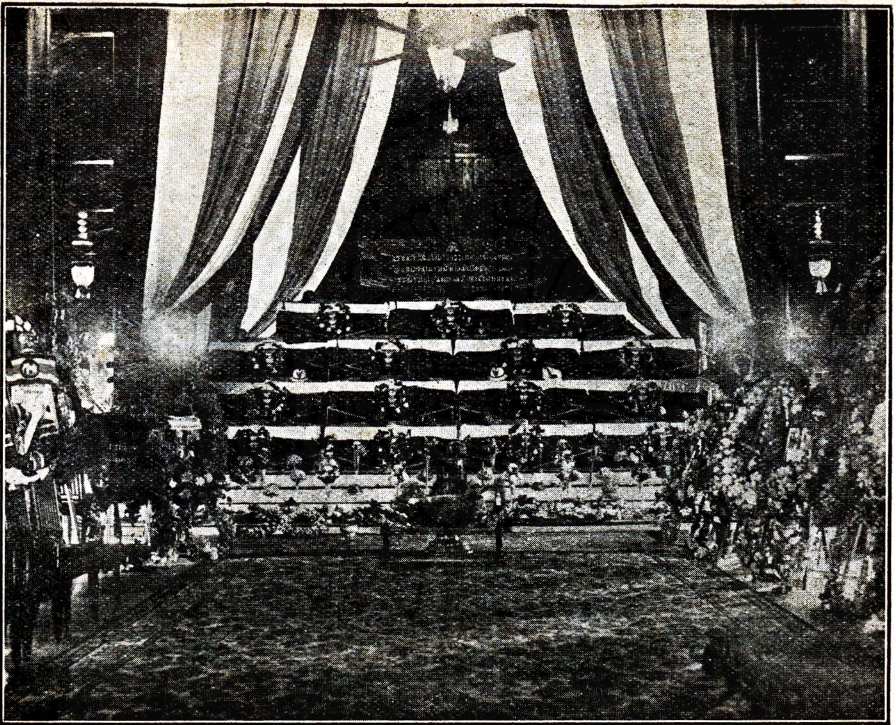

ณ เมรุท้องสนามหลวง
วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๖

พิมพ์ครั้งแรกสองหมื่นฉะบับ
ที่โรงพิมพ์ไทยเขษม
หน้าวัดราชบพิธ พระนคร

ที่ประดิษฐานศพทหารที่เสียชีวิตในคราวปราบกบฏ ณ ศาลาการเปรียญ วัดราชาธิวาส

คำนำ

ในการพระราชทานเพลิงศพทหารผู้เสียชีวิตในการปราบกบฏนี้ ทหารในบังคับข้าพเจ้า (กองพันทหารราบที่ ๔) ได้สำแดงเจตนาอันดี โดยเสนอความเห็นต่อข้าพเจ้าขอให้จัดการพิมพ์หนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อการทหารและต่อพลเมืองทั่วไป สำหรับแจกจ่ายแก่ผู้มาช่วยงานศพ ซึ่งเป็นประเพณีนิยมกระทำกันอยู่ ส่วนทุนรอนที่จักต้องใช้จ่ายในการนี้เท่าใด ยินดีจะร่วมใจกันเฉลี่ยบริจาคตามมากและน้อย ข้าพเจ้ายินดีรับความเห็นนั้นและเริ่มดำเนินการทันที ก่อนอื่นจำต้องเลือกเรื่องที่จะพิมพ์เนื่องด้วยเวลากะชั้น ข้าพเจ้าไม่มีเวลาพอที่จะเขียนเรื่องให้ได้ทัน ทั้งถ้าจะไหว้วานท่านผู้ใดก็เกรงว่าจะไม่ทันเช่นเดียวกัน จึงตกลงพิมพ์เรื่องที่ข้าพเจ้าได้เขียนสำหรับไปกระจายเสียงทางวิทยุ แม้จะเป็นการล่วงเลยมาแล้ว แต่เห็นว่าเรื่องเหล่านั้นยังมีประโยชน์อยู่ จึงเป็นอันตกลงและตั้งใจว่าจะพิมพ์เพียงห้าพันเล่ม ครั้นต่อมามิญาติมิตรและท่านที่เคารพนับถือหลายท่านทราบเรื่องเข้า ก็ได้สำแดงความจำนงที่จะร่วมการกุศลด้วย เมื่อเช่นนั้นก็น่า

จะบอกให้ทราบทั่ว ๆ กัน จึงตกลงประกาศขอกบุญอีก ด้วยความเมตตากรุณาของญาติมิตร และผู้เคารพนับถือทั้งหลาย ซึ่งเล็งเห็นว่าผู้มรณะ ได้สละชีพเพื่อชาติโดยแท้ ต่างก็ได้ช่วยเหลือกันเป็นอันมาก เป็นที่ปลื้มใจและน่าสรรเสริญยิ่งนัก เป็นอันได้เพิ่มจำนวนหนังสือถึงสองหมื่นเล่ม ซึ่งเป็นโอกาสที่จะได้แจกจ่ายกันโดยทั่วถึง.

แท้จริงการร่วมใจกันพิมพ์หนังสือนี้ขึ้นก็เพื่อสนองคุณความดีของท่านผู้กล้าหาญ ๑๗ ท่านนั้น ซึ่งแต่ละท่านล้วนมีนิสสัยอัธยาศัยสุภาพอ่อนโยน ซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่น่ารักใคร่ของผู้บังคับบัญชา และ เพื่อนฝูงทั้งหลายโดยทั่วไป ทั้งเป็นผู้มีความองอาจกล้าหาญ ทระหดอดทนโดยเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง มิได้คิดเป็นห่วงหลังระวังชีวิตของตนและของครอบครัวเลยแม้แต่น้อย มุ่งหวังตั้งหน้าที่จะกระทำกิจอันเป็นความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ให้บรรลุล่วงไปแต่ถ่ายเดียวเท่านั้น เมื่อมาด่วนถึงแก่กรรมเสียเช่นนี้ ย่อมเป็นที่น่าเสียดาย ยังความเศร้าโศกเสียใจแก่

บรรดาญาติมิตร ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและทางราชการของรัฐบาล แห่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นอันมาก แต่จะทำอย่างไรได้ เพราะเป็นธรรมสัญญาแห่งสังขารมนุษย์ เมื่อมีเกิดก็ย่อมมีการดับศูนย์ทุกรูปทุกนาม ไม่มีผู้ใดจะหลีกเลี่ยงให้พ้นไปได้ จึงไม่เป็นของแปลกและน่ากลัวอย่างใด เว้นแต่ผู้ที่ขลาดต่อความตาย ก็ย่อมไม่สามารถกระทำกิจของผู้กล้าหาญให้สำเร็จประโยชน์ได้ ผู้กล้าหาญย่อมไม่ครั่นคร้ามต่อความตาย มุ่งหวังแต่จะกระทำกิจอันเป็นหน้าที่ของคนกล้าหาญให้สำเร็จประโยชน์ไปได้เท่านั้น.

เมื่อท่านทั้งหลายทราบว่าความตายเป็นของธรรมดา ท่านทั้งหลายก็ควรยึดถือเอาผู้กล้าหาญเหล่านี้เป็นนิทัศนุทาหรณ์ ในความกล้าหาญ บากบั่น พยายามกระทำความดีไว้ให้มากที่สุดที่จะกระทำได้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติของท่าน ทั้งจะได้เป็นอนุสสาวรีย์สำหรับตัวและตระกูลของท่านสืบไป ซึ่งเขาเหล่านั้นก็ได้รับการตอบแทนบุญคุณจากชาติแล้ว โดยความสมควรด้วยประการทั้งปวง.

โอ้ชีวิตท่านผู้กล้าหาญทั้ง ๑๗ ท่าน เราพากันใจหาย เราพากันเสียดายท่าน เราพากันคิดถึงท่าน เราพากันเป็นห่วงถึงความเป็นอยู่แห่งครอบครัวของท่าน แต่เรายังจำคุณงามความดีที่ท่านได้ทำแล้วสมด้วยเกียรติศักดิ์ลูกผู้ชายชาติทหารไทยทุกประการ ท่านได้ทำการปราบปรามพวกเหล่าร้ายให้ราบคาบจนถึงเลือดหยดที่สุด เพื่อที่จะเทอดทูนไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ท่านได้ทำชอบแล้ว ดีแล้ว ชีวิตท่านผู้กล้าหาญ ท่านผู้ทรงคุณธรรม ท่านผู้รักชาติ ฯลฯ ท่านจงไปดี ไปสู่สุขคติภพ มีเทวโลกเป็นต้น ท่านอย่ายิ้มเยาะพวกเราว่ามิได้ทำความดีเสมือนดังท่าน แต่พวกเราได้พากันตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะเจริญรอยตามท่าน.

พวกเราอยู่ข้างหลัง ไม่มีสิ่งใดจะตอบแทนท่านให้สมค่า พวกเราซึ่งเป็นญาติและมิตรของท่านจึงร่วมใจกันบริจาคทรัพย์คนละเล็กละน้อยพิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้น อันเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับชีวการของท่าน เพื่อแจกเป็นธรรมทานด้วยน้ำใจอันสุจริตที่รำลึกถึงคุณงามความดีของท่านอยู่

ทุกเมื่อมิรู้ลืม พวกเราผู้ร่วมใจกันสร้างหนังสือนี้ ขอน้อมใจอุทิศส่วนกุศลอันเกิดแต่ธรรมทานนี้ให้แก่ท่าน ขอท่านจงรับผลานิสงส์อันควรแก่สัมปรายิกภพนี้ โดยทั่วกัน

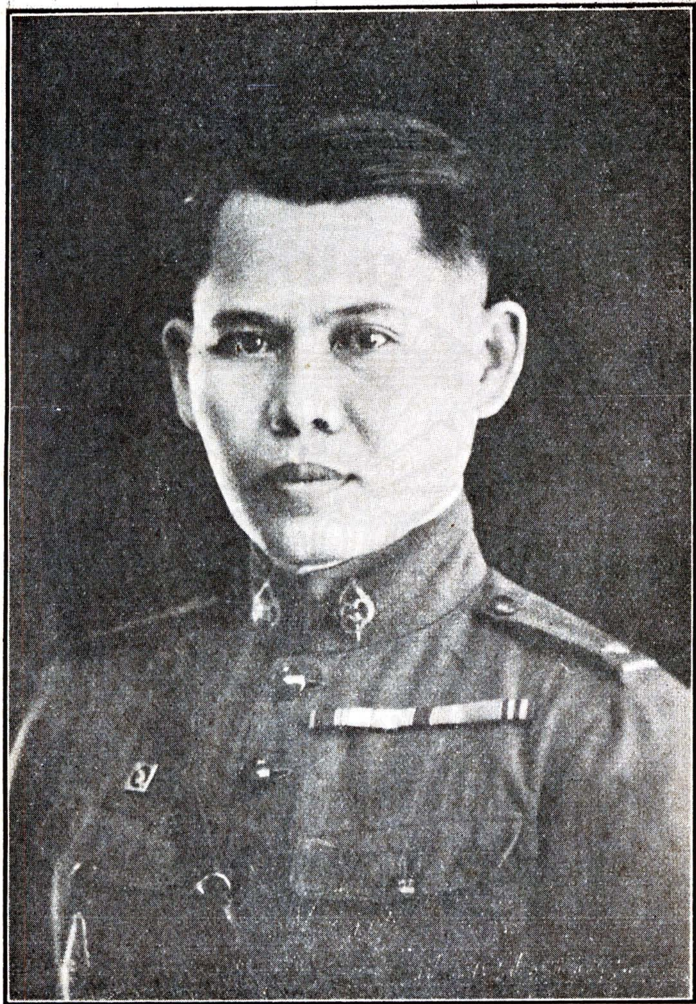
แม้ผู้อ่าน หากท่านเล็งเห็นประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้ อันเป็นหนังสือที่สร้างขึ้นเพื่อท่านผู้กล้าหาญ ๑๗ ท่านนั้น แล้วไซร้ ขอท่านจงตั้งใจอุทิศกุศลอันเป็นส่วนที่เกิดจากประโยชน์แห่งหนังสือเล่มนี้ ให้แก่วิญญาณอันบริสุทธิ์ทั้ง ๑๗ ดวงนั้น เพื่อรับผลานิสงส์นี้โดยสมควรแก่คติวิสัย.

ขอเพื่อนผู้ร่วมชาติ ร่วมชรา ร่วมพยาธิ และร่วมมรณะ ทั้งหลาย อันจะหลีกเลี่ยงจากคติสิ่งนี้มิได้ จงได้รับจตุพิธพรแห่งสมเด็จพระสัมมา สัมพุทธเจ้าโดยสมควรทั่วหน้ากัน

นายพันตรี [signature]

กองพันทหารรายที่ ๔ ท่าพระจันทร์

วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๖

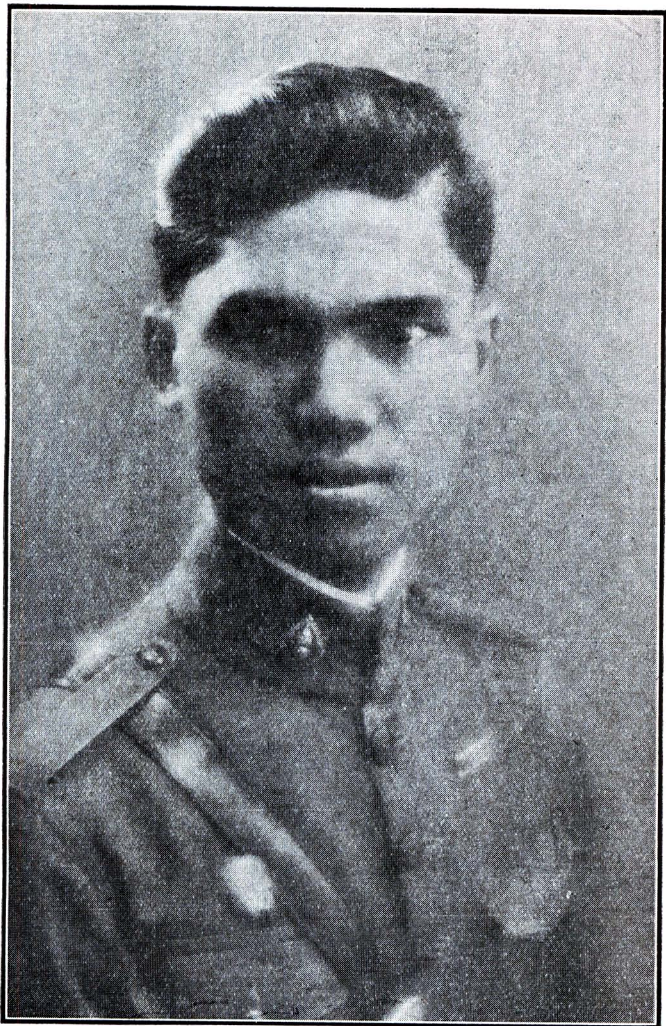
นายพันโท หลวงอำนวยสงคราม

(ถม เกษะโกมล)

๒๔๓๙ – ๒๔๗๖

นายร้อยเอก ขุนศุกรนาคเสนีย์
(เจือ ศุกรนาค)
๒๔๔๕ – ๒๔๗๖

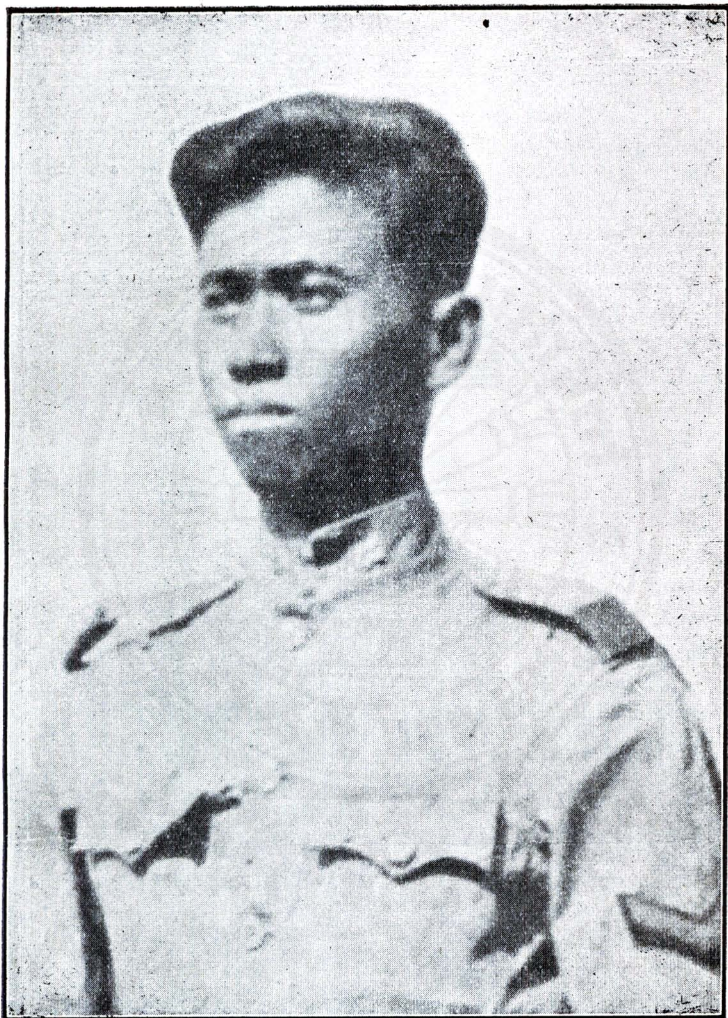
นายร้อยโท น่วม ทองจรรยา

๒๔๕๔ – ๒๔๗๖

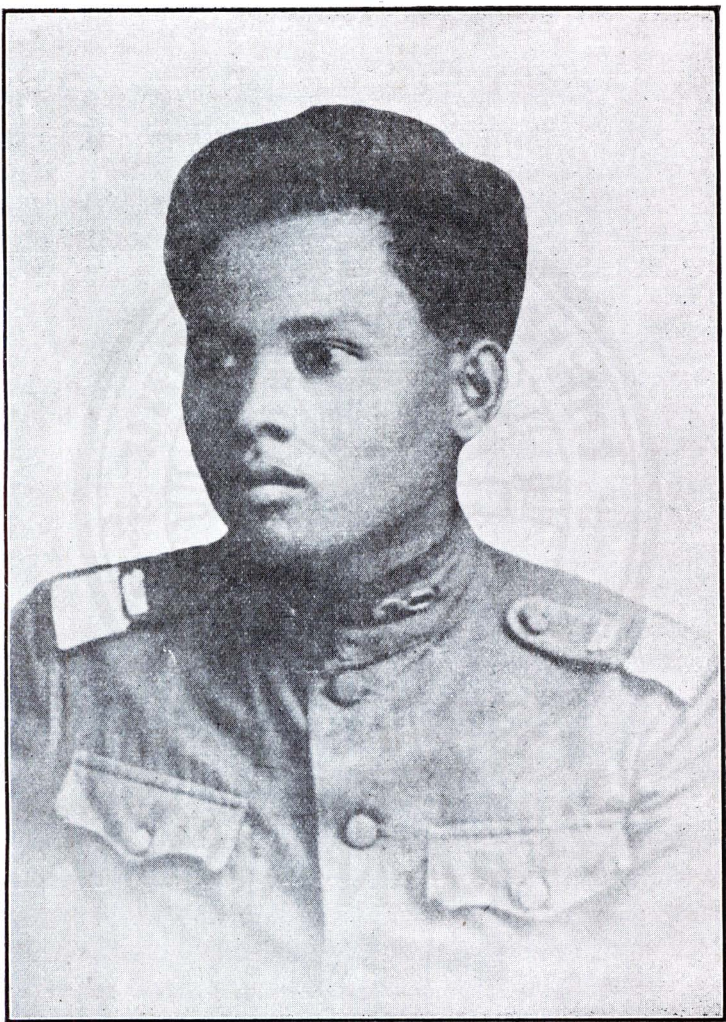
นายสิบเอก บุญช่วย สุมาลย์มาศ

๒๔๕๓ — ๒๔๗๖

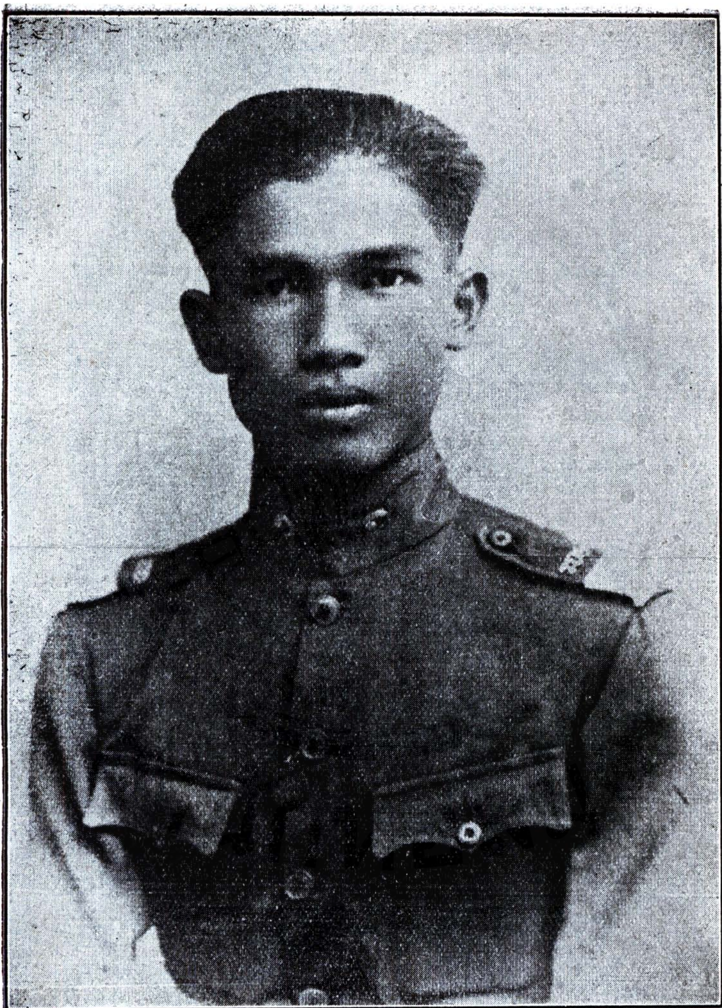
จ่านายสิบ หล่อ วงศ์พราหมณ์

๒๔๔๘ — ๒๔๗๖

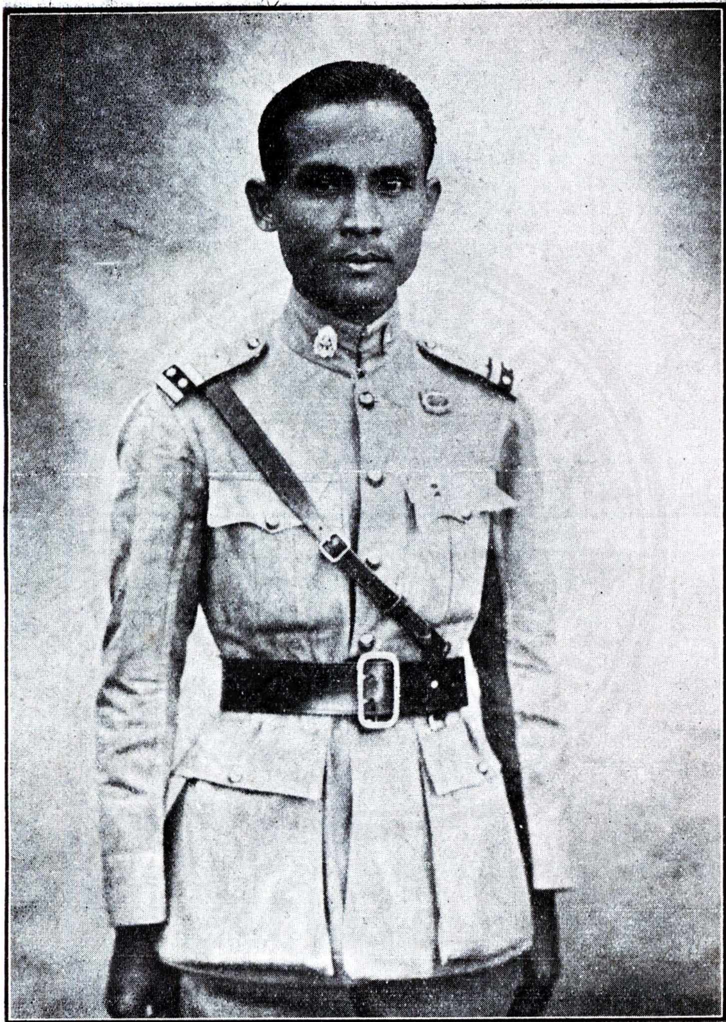
นายดาบ สมบุญ บัวชม

๒๔๔๖ – ๒๔๗๖

จ่านายสิบ แฉล้ม ศักดิ์ศิริ

๒๔๕๒ – ๒๔๗๖

นายร้อยตำรวจเอก ขุนประดิษฐสกลการ

(ไปล่ จันทประดิษฐ)

๒๔๔๓ – ๒๔๗๖

นายร้อยตำรวจตรี ทอง แก่นอบเชย

๒๔๓๔ – ๒๔๗๖

ประวัติ

ผู้เสียชีวิตเนื่องในการปราบกบฏ

พ.ศ. ๒๔๗๖

นายพันโท หลวงอำนวยสงคราม

นายพันโท หลวงอำนวยสงคราม (ถม เกยะโกมล) ป.ช., ป.ม., ร.ด.ม.(ก), ร.จ.ม, บุตรนายคุ่ย เกยะโกมล เกิดวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๙ ศึกษาวิชาที่โรงเรียนนายร้อยทหารบกสำเร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ พ.ศ. ๒๔๕๘ เข้าสำรองราชการกรมทหารราบที่๕ แล้วเป็นว่าที่นายร้อยตรีประจำกรมนั้น พ.ศ. ๒๔๕๙ รับพระราชทานสัญญาบัตรยศ เป็นนายร้อยตรี พ.ศ. ๒๔๖๒ สำรองราชการกรมยุทธศาสตร์ทหารบก พ.ศ. ๒๔๖๓ สำรองราชการแผนกที่ ๕ กรมเดิม และเลื่อนยศเป็นนายร้อยโท พ.ศ. ๒๔๖๔ เป็นนายทหารฝ่ายเสนาธิการ

กองพลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๖๕ ย้ายไปกองพลที่ ๙ ในตำแหน่งเดิม พ.ศ. ๒๔๖๘ รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์เป็นขุนอำนวยสงคราม พ.ศ. ๒๔๖๙ เป็นนายร้อยเอก พ.ศ. ๒๔๗๑ ประจำกรมยุทธการทหารบก แล้วเลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นหลวงในนามเดิม พ.ศ. ๒๔๗๓ ประจำกรมเสนาธิการทหารบก และอุปสมบทณวัดโสมนัสวิหาร ๑ พรรษา พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นนายพันตรี ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ ๘

พ.ศ. ๒๔๗๖ นายพันตรี หลวงอำนวยสงคราม ได้รับมอบหน้าที่ให้นำกองพันทหารราบที่ ๘ ไปต้านทานพวกกบฏอยู่ที่สถานีบางซื่อ ซึ่งเป็นแนวหน้าที่สุดที่จะต้องปะทะกับฝ่ายกบฏ ตั้งแต่คืนวันที่ ๑๑ ตุลาคม นายพันตรี หลวงอำนวยสงคราม ได้ปฏิบัติการตามหน้าที่อย่างเข้มแข็ง เป็นที่น่าอุ่นใจของประชาชนชาวจังหวัดพระนครตลอดมา ครั้นถึงวันที่ ๑๓ เวลา ๑๘ นาฬิกา นายพันตรี หลวงอำนวยสงคราม รับคำสั่งให้นำกองทหาร

เคลื่อนที่เข้าตีกองทหารฝ่ายกบฏ นายพันตรี หลวงอำนวยสงคราม ได้ปฏิบัติการตามคำสั่งอย่างองอาจกล้าหาญ สมที่เป็นชายชาติทหารและได้นำกองทหารเคลื่อนที่ไปข้างหน้าเป็นลำดับ จนยึดวัดแคราย ได้แล้วหยุดพักกระทำการรักษาด่านอยู่ที่นั้น ครั้นรุ่งขึ้นวันที่ ๑๔ เวลาเช้าตรู่ นายพันตรี หลวงอำนวยสงครามได้นำกองทหารเข้าโจมตีกองทหารฝ่ายกบฏต่อไป จนใกล้วัดเทวสุนทร กองทหารฝ่ายกบฏได้ยิงปืนกลมาอย่างรุนแรง ลูกกระสุนปืนกลถูกนายพันตรี หลวงอำนวยสงคราม ถึงแก่กรรมในระวางที่กำลังยิงต่อสู้กันอยู่นั้น คำนวณอายุได้ ๓๘ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่ นายพันตรี หลวงอำนวยสงคราม ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติและรัฐธรรมนูญ รัฐบาลได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ นายพันตรี หลวงอำนวยสงคราม เลื่อนยศขึ้นเป็น

นายพันโท และพระราชทานเหรียญกุยฎิมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายสิบเอก ชั้ว เผือกทุ่งใหญ่

นายสิบเอก ชั้ว เผือกทุ่งใหญ่ ร.ค.ม.(ก) บุตรนายตุ๊ เผือกทุ่งใหญ่ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ พ.ศ. ๒๔๗๖ เข้ารับราชการเป็นพลทหาร ประจำกองพันทหารราบที่ ๘

ในศกเดียวกันนี้ กองพันทหารราบที่ ๘ ในความบังคับบัญชาของ นายพันตรี หลวงอำนวยสงคราม ได้รับมอบหน้าที่ให้ไปต้านทานพวกกบฏอยู่ที่สถานีบางซื่อ ตั้งแต่คืนวันที่ ๑๑ ตุลาคม ที่สุดในวันที่ ๑๔ เวลาเช้าตรู่ กองพันนี้ได้เข้าโจมตีกองทหารฝ่ายกบฏ จนใกล้จะถึงวัดเทวสุนทร กองทหารฝ่ายกบฏได้ยิงปืนกลมาอย่างรุนแรง พลทหาร ชั้ว เผือกทุ่งใหญ่ ผู้ประจำอยู่ในกองพันนี้ก็ได้ปฏิบัติการตามหน้าที่อย่างองอาจกล้าหาญ และได้ถูกลูกกะสุนปืนกลของทหารฝ่ายกบฏ ถึงแก่กรรม

ในขณะยิงต่อสู้กัน คำนวณอายุได้ ๒๑ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่พลทหารชั้ว เผือกทุ่งใหญ่ ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติและรัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึ่งได้ออกคำสั่งตั้งพลทหาร ชั้ว เผือกทุ่งใหญ่ ขึ้นเป็นนายสิบเอก กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มกล้าหาญเป็นเกียรติยศ

นายร้อยเอก ขุนศุกรนาคเสนีย์

นายร้อยเอก ขุนศุกรนาคเสนีย์ (เจือ ศุกรนาค) ร.ด.ม. (ก) บุตรพระรัตนสมบัติ (เปล่ง ศุกรนาค) เกิดวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๕ ศึกษาวิชาทหารที่โรงเรียนนายร้อยทหารบกสำเร็จแล้ว เข้ารับราชการเป็นนักเรียนทำการนายร้อย ประจำกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๘ ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรยศเป็นนายร้อยตรีเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็นนายทหารฝึกหัดราชการแผนกโรงเรียนทหารปืนใหญ่ พ.ศ. ๒๔๗๒

ประจำกองพันที่ ๒ กรมทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์ และเป็นนายร้อยโท แล้วย้ายไปประจำกองพันที่ ๑ กรมเดิม พ.ศ. ๒๔๗๕ รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์ เป็นขุนศุกรนาคเสนีย์ ประจำกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์ แล้วย้ายไปประจำกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๒

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ นายร้อยโท ขุนศุกรนาคเสนีย์ กับพวก ได้รับคำสั่งให้นำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขึ้นไปตามทางรถไฟสายเหนือเพื่อทำการยิงขับไล่กองทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งทำการยึดอยู่ตามแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ นายร้อยโท ขุนศุกรนาคเสนีย์ พร้อมกับพวก ได้ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดองอาจกล้าหาญ เป็นที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง คือได้พยายามทำการยิงต่อสู้กับกองทหารฝ่ายกบฏ และนำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขับไล่ฝ่ายกบฏล่าถอยไปตามลำดับจนเข้ายึดแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตรได้เมื่อเวลา ๙ นาฬิกา

๓๐ นาฑีวันนั้น แล้วทำการเคลื่อนที่ต่อไปอีก ครั้นถึงเวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๕ นาฑี กองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนเล็ก ปืนกล และ ปืนใหญ่มาอย่างรุนแรง และในขณะนี้พวกกบฏได้ปล่อยตัวรถจักรชะนิดแฮนโนแม๊กขนาดใหญ่วิ่งเข้าชนรถปืนใหญ่ นายร้อยโท ขุนศุกรนาคเสนีย์ กับพวก ก็ได้พยายามปฏิบัติการตามหน้าที่อย่างทระหดอดทน กล้าหาญ จนถึงวินาฑีสุดท้ายที่รถจักรฝ่ายกบฏชนพินาศ ล้มคว่ำลงจากทางรถไฟ นายร้อยโท ขุนศุกรนาคเสนีย์ ได้ถูกรถปืนใหญ่ทับถึงแก่กรรมณที่นั้น คำนวณอายุได้ ๓๒ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่ นายร้อยโท ขุนศุกรนาคเสนีย์ ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติและรัฐธรรมนูญ รัฐบาลได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ นายร้อยโท ขุนศุกรนาคเสนีย์ เลื่อนยศขึ้นเป็นนายร้อยเอก และพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายร้อยโท น่วม ทองจรรยา

นายร้อยโท น่วม ทองจรรยา ร.ด.ม. (ก) บุตร นายบุตร ทองจรรยา เกิดวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๔ ศึกษาวิชาทหารที่โรงเรียนนายร้อยทหารบก สำเร็จแล้ว เข้ารับราชการประจำกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์ ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรยศเป็นนายร้อยตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ นายร้อยตรี น่วม ทองจรรยา กับพวก ได้รับคำสั่งให้นำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขึ้นไปตามทางรถไฟสายเหนือ เพื่อทำการยิงขับไล่กองทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งทำการยึดอยู่ตามแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ นายร้อยตรี น่วม ทองจรรยา พร้อมกับพวก ได้ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดองอาจกล้าหาญ เป็นที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง คือ ได้พยายามทำการยิงต่อสู้กับกองทหารฝ่ายกบฏ และนำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขับไล่ฝ่ายกบฏล่าถอยไปตามลำดับ

จนเข้ายึดแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตรได้เมื่อเวลา ๙ นาฬิกา ๓๐ นาฑีวันนั้น แล้วทำการเคลื่อนที่ต่อไปอีก ครั้นถึงเวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๕ นาฑี กองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนเล็ก ปืนกล และปืนใหญ่มาอย่างรุนแรง และในขณะนี้พวกกบฏได้ปล่อยตัวรถจักรชะนิดแฮนโน-แม็กขนาดใหญ่วิ่งเข้าชนรถปืนใหญ่ นายร้อยตรี น่วม ทองจรรยา กับพวก ก็ได้พยายามปฏิบัติการตามหน้าที่อย่างทรหดอดทน กล้าหาญ จนถึงวินาฑีสุดท้ายที่รถจักรฝ่ายกบฏชนพินาศ ล้มคว่ำลงจากทางรถไฟ นายร้อยตรี น่วม ทองจรรยา ได้ถูกรถปืนใหญ่ทับบาดเจ็บสาหัส และถูกยิงด้วยลูกกระสุนปืนกลของกองทหารฝ่ายกบฏ มาถึงแก่กรรมที่กองเสนารักษ์ มณฑลทหารบกที่ ๑ ในวันนั้น คำนวณอายุได้ ๒๓ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่ นายร้อยตรี น่วม ทองจรรยา ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และ รัฐธรรมนูญ รัฐบาลได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบ

ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้นายร้อยตรี น่วม ทองจรรยา เลื่อนยศขึ้นเป็นนายร้อยโท และพระราชทานเหรียญคุยภิมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายดาบ ละมัย แก้วนิมิตร

นายดาบ ละมัย แก้วนิมิตร ร.ด.ม. (ก) บุตรนายแก้ว แก้วนิมิตร เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ ศึกษาวิชาสามัญสอบไล่ได้ชั้นประถมปีที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๖๙ เข้ารับราชการเป็นทหารได้ว่าที่นายสิบตรี นายสิบตรี ว่าที่นายสิบโท นายสิบโท และ ว่าที่นายสิบเอก โดยลำดับ ในที่สุดได้เป็นนายสิบเอก ประจำกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ นายสิบเอก ละมัย แก้วนิมิตร กับพวก ได้รับคำสั่งให้นำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขึ้นไปตามทางรถไฟสายเหนือ เพื่อทำการยิงขับไล่กองทหารฝ่าย กบฏ ซึ่งทำการยึดอยู่ตามแนวหลัก

๑๕ กิโลเมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ นายสิบเอก ละมัย แก้วนิมิตร พร้อมกับพวก ได้ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดองอาจกล้าหาญ เป็นที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง คือ ได้พยายามทำการยิงต่อสู้กับกองทหารฝ่ายกบฏ และนำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขับไล่ฝ่ายกบฏล่าถอยไปตามลำดับ จนเข้ายึดแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตร ได้เมื่อเวลา ๙ นาฬิกา ๓๐ นาฑีวันนั้น แล้วทำการเคลื่อนที่ต่อไปอีก ครั้นถึงเวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๕ นาฑี กองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนเล็ก ปืนกล และปืนใหญ่มาอย่างรุนแรง และในขณะนี้พวกกบฏได้ปล่อยตัวรถจักรชะนิดแฮนโนแม็กขนาดใหญ่วิ่งเข้าชนรถปืนใหญ่ นายสิบเอก ละมัย แก้วนิมิตร กับพวก ก็ได้พยายามปฏิบัติการตามหน้าที่อย่างทระหดอดทน กล้าหาญ จนถึงวินาฑีสุดท้ายที่รถจักรฝ่ายกบฏชนพินาศ ล้มคว่ำลงจากทางรถไฟ นายสิบเอก ละมัย แก้วนิมิตร ถูก

รถจักรชนกะเด็นตกลงไป ถึงแก่กรรมในขณะนั้น คำนวณอายุได้ ๒๙ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่ นายสิบเอก ละมัย แก้วนิมิตร ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และ รัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึงได้ออกคำสั่งตั้งให้ นายสิบเอก ละมัย แก้วนิมิตร เลื่อนยศขึ้นเป็นนายดาบ กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญ ดุษฎีมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายสิบเอก ทองอิน เผือกผาสุข

นายสิบเอก ทองอิน เผือกผาสุข ร. ด. ม. (ก) บุตร นายทิม เผือกผาสุข เกิดเมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๕ เข้ารับราชการเป็นพลทหาร ประจำกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ. ศ. ๒๔๗๖ พลทหาร ทองอิน เผือกผาสุข กับพวก ได้รับคำสั่งให้นำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขึ้นไปตามทางรถไฟสายเหนือ เพื่อทำการยิงขับไล่กอง

ทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งทำการยึดอยู่ตามแนวหลัก ๑๕ กิโล-เมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ พลทหาร ทองอิน เผือกผาสุข พร้อมกับพวก ได้ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดองอาจกล้าหาญ เป็นที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง คือได้พยายามทำการยิงต่อสู้กับกองทหารฝ่ายกบฏ และนำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขับไล่ฝ่ายกบฏล่าถอยไปตามลำดับจนเข้ายึดแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตรได้เมื่อเวลา ๙ นาฬิกา ๓๐ นาฑีวันนั้น แล้วทำการเคลื่อนที่ต่อไปอีก ครั้นถึงเวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๕ นาฑี กองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนเล็ก ปืนกล และปืนใหญ่มาอย่างรุนแรงและในขณะนี้พวกกบฏได้ปล่อยตัวรถจักรชะนิดแฮนโนแม็กขนาดใหญ่วิ่งเข้าชนรถปืนใหญ่ พลทหาร ทองอิน เผือกผาสุข กับพวก ก็ได้พยายามปฏิบัติการตามหน้าที่อย่างทรหดอดทน กล้าหาญ จนถึงวินาฑีสุดท้ายที่รถจักรฝ่ายกบฏชนพินาศ ล้มคว่ำลงจากทางรถไฟ พลทหารทองอิน เผือกผาสุข ถูกลูกกะสุนปืนกลของกองทหาร

ฝ่ายกบฏยิงถึงแก่กรรม ในขณะที่ถูกรถจักรของฝ่ายกบฏปล่อยมาชน คำนวณอายุได้ ๒๑ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่ พลทหาร ทองอิน เผือกผาสุข ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และ รัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึงได้ออกคำสั่งตั้ง พลทหาร ทองอิน เผือกผาสุข เป็นนายสิบเอก กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญคุยฎีมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายสิบเอก เช้า สุขสวย

นายสิบเอก เช้า สุขสวย ร. ค. ม. (ก) บุตรนายอยู่ สุขสวย เกิดเมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๕ พ. ศ. ๒๔๗๖ เข้ารับราชการเป็นพลทหาร ประจำกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ. ศ. ๒๔๗๖ พลทหาร เช้า สุขสวย กับพวก ได้รับคำสั่งให้นำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขึ้นไปตามทางรถไฟสายเหนือ เพื่อทำการยิงขับไล่

กองทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งทำการยึดอยู่ตามแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ พลทหาร เช้า สุขสวย พร้อมกับพวก ได้ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดองอาจกล้าหาญ เป็นที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง คือได้พยายามทำการยิงต่อสู้กับกองทหารฝ่ายกบฏ และนำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขับไล่ฝ่ายกบฏล่าถอยไปตามลำดับจนเข้ายึดแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตรได้เมื่อเวลา ๙ นาฬิกา ๓๐ นาฑีวันนั้น แล้วทำการเคลื่อนที่ต่อไปอีก ครั้นถึงเวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๕ นาฑี กองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนเล็ก ปืนกล และปืนใหญ่มาอย่างรุนแรง และในขณะนี้พวกกบฏได้ปล่อยตัวรถจักรชะนิดแฮนโนแม็กขนาดใหญ่วิ่งเข้าชนรถปืนใหญ่ พลทหาร เช้า สุขสวยกับพวก ก็ได้พยายามปฏิบัติการตามหน้าที่อย่างทระหดอดทน กล้าหาญ จนถึงวินาฑีสุดท้ายที่รถจักรฝ่ายกบฏชนพินาศ ล้มคว่ำลงจากทางรถไฟ พลทหาร เช้า สุขสวยได้ถูกลูกกะสุนปืนกลในขณะที่กองทหารฝ่ายกบฏยิงมา

ยังรถปืนใหญ่อย่างรุนแรง ถึงแก่กรรมในขณะนั้น คำนวณอายุได้ ๒๑ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่ พลทหาร เช้า สุขสวย ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และ รัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึงได้ออกคำสั่งตั้ง พลทหาร เช้า สุขสวย เป็นนายสิบเอก กับได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายสิบเอก พัน ยังสว่าง

นายสิบเอก พัน ยังสว่าง ร.ด.ม.(ก) บุตรนาย โต ยังสว่าง เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ ศึกษาวิชา สามัญสอบไล่ได้ชั้นประถมปีที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๗๖ เข้า รับราชการเป็นพลทหาร ประจำกองพันทหารปืนใหญ่ ที่ ๒

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ พลทหาร พัน ยังสว่าง กับพวก ได้รับคำสั่งให้นำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่

ขึ้นไปตามทางรถไฟสายเหนือ เพื่อทำการยิงขับไล่กองทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งทำการยึดอยู่ตามแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ พลทหาร พัน ยังสว่าง พร้อมกับพวก ได้ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดองอาจกล้าหาญ เป็นที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง คือได้พยายามทำการยิงต่อสู้กับกองทหารฝ่ายกบฏ และนำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขับไล่ฝ่ายกบฏล่าถอยไปตามลำดับ จนเข้ายึดแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตรได้เมื่อเวลา ๙ นาฬิกา ๓๐ นาที วันนั้น แล้วทำการเคลื่อนที่ต่อไปอีก ครั้นถึงเวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๕ นาที กองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนเล็ก ปืนกล และปืนใหญ่มาอย่างรุนแรง และในขณะนี้พวกกบฏได้ปล่อยตัวรถจักรชะนิดแฮนโนแม๊กขนาดใหญ่วิ่งเข้าชนรถปืนใหญ่ พลทหาร พัน ยังสว่าง กับพวกก็ได้พยายามปฏิบัติการตามหน้าที่อย่างทระหดอดทน กล้าหาญ จนถึงวินาทีสุดท้ายที่รถจักรฝ่ายกบฏชนพินาศล้มคว่ำลงจากทางรถไฟ พลทหาร พัน ยังสว่าง ได้ถูก

รถปืนใหญ่ทับถึงแก่กรรมในขณะนั้น คำนวณอายุได้ ๒๒ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่ พลทหาร พัน ยังสว่าง ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และ รัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึงได้ออกคำสั่งตั้ง พลทหาร พัน ยังสว่าง เป็นนายสิบเอก กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญคุณฎมาลาเข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายสิบเอก จัน ศุขเนตร

นายสิบเอก จัน ศุขเนตร ร. ด. ม. (ก) บุตรนายฮัด ศุขเนตร เกิดเมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๕ พ. ศ. ๒๔๗๖ เข้ารับราชการเป็นพลทหาร ประจำกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๒

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ. ศ. ๒๔๗๖ พลทหารจัน ศุขเนตร กับพวก ได้รับคำสั่งให้นำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขึ้นไปตามทางรถไฟสายเหนือ เพื่อทำการยิงขับไล่

กองทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งทำการยึดอยู่ตามแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ พลทหารจัน คุขเนตร พร้อมกับพวก ได้ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดองอาจกล้าหาญ เป็นที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง คือ ได้พยายามทำการยิงต่อสู้กับกองทหารฝ่ายกบฏ และนำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขับไล่ฝ่ายกบฏล่าถอยไปตามลำดับ จนเข้ายึดแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตรได้เมื่อเวลา ๙ นาฬิกา ๓๐ นาฑีวันนั้น แล้วทำการเคลื่อนที่ต่อไปอีก ครั้นถึงเวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๕ นาฑี กองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนเล็ก ปืนกล และปืนใหญ่ มาอย่างรุนแรง และในขณะนั้นพวกกบฏได้ปล่อยตัวรถจักรชะนิดแฮนโนแม็กขนาดใหญ่วิ่งเข้าชนรถปืนใหญ่ พลทหารจัน คุขเนตร กับพวก ก็ได้พยายามปฏิบัติการตามหน้าที่อย่างทระหดอดทนกล้าหาญ จนถึงวินาฑีสุดท้ายที่รถจักรฝ่ายกบฏชนพินาศ ล้มคว่ำลงจากทางรถไฟ พลทหารจัน คุขเนตร ได้ถูกรถปืนใหญ่ทับถึงแก่กรรม

ในขณะนั้น คำนวณอายุได้ ๒๑ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่พลทหารจัน ศุข - เนตร ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และรัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึงได้ออกคำสั่งตั้งพลทหารจัน ศุขเนตร เป็นนายสิบเอก กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญคุยฎีมาลาเข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายสิบเอก บุญช่วย สุมาลย์มาศ

นายสิบเอก บุญช่วย สุมาลย์มาศ ร. ด. ม. (ก) บุตรนายปุ้ สุมาลย์มาศ เกิดเมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๓ ศึกษาวิชาสามัญสอบไล่ได้ชั้นประถมปีที่ ๔ พ. ศ. ๒๔๗๖ เข้ารับราชการเป็นพลทหาร ประจำกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๒

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ. ศ. ๒๔๗๖ พลทหารบุญช่วย สุมาลย์มาศ กับพวก ได้รับคำสั่งให้นำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขึ้นไปตามทางรถไฟสายเหนือ เพื่อ

ทำการยิงขับไล่กองทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งทำการยึดอยู่ตามแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ พลทหาร บุญช่วย สุมาลย์มาศ พร้อมกับพวกได้ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดองอาจกล้าหาญ เป็นที่น่าสรรเสริญอย่างยิ่ง คือ ได้พยายามทำการยิงต่อสู้กับกองทหารฝ่ายกบฏ และนำรถปืนใหญ่เคลื่อนที่ขับไล่ฝ่ายกบฏล่าถอยไปตามลำดับ จนเข้ายึดแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตรได้เมื่อเวลา ๙ นาฬิกา ๓๐ นาฑีวันนั้น แล้วทำการเคลื่อนที่ต่อไปอีก ครั้นถึงเวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๕ นาฑี กองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนเล็กปืนกล และปืนใหญ่มาอย่างรุนแรง และในขณะนี้พวกกบฏได้ปล่อยตัวรถจักรชะนิด แฮนโนแม็กขนาดใหญ่วิ่งเข้าชนรถปืนใหญ่ พลทหาร บุญช่วย สุมาลย์มาศ กับพวก ก็ได้พยายามปฏิบัติการตามหน้าที่อย่างทระหดอดทนกล้าหาญ จนถึงวินาฑีสุดท้ายที่รถจักรฝ่ายกบฏชนพินาศ ล้มคว่ำลงจากทางรถไฟ พลทหาร บุญช่วย

สุมาลย์มาศ ได้ถูกรถยิ้นใหญ่ทับถึงแก่กรรมในขณะนั้น คำนวณอายุได้ ๒๒ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่พลทหาร บุญช่วย สุมาลย์มาศ ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และรัฐ-ธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึงได้ออกคำสั่งตั้งพลทหาร บุญช่วย สุมาลย์มาศ เป็นนายสิบเอก กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มกล้าหาญเป็นเกียรติยศ.

จ่านายสิบ หล่อ วงศ์พราหมณ์

จ่านายสิบ หล่อ วงศ์พราหมณ์ ร. ด. ม. (ก) บุตรนายชุ่ม วงศ์พราหมณ์ เกิดเมื่อ พ. ศ. ๒๔๔๘ พ. ศ. ๒๔๖๙ เข้ารับราชการเป็นทหาร ได้ว่าที่นายสิบตรีนายสิบตรี ว่าที่นายสิบโท โดยลำดับ ในที่สุดเป็นนายสิบโท ประจำกองพันทหารราบที่ ๙ เมื่อ พ. ศ. ๒๔๗๓

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ. ศ. ๒๔๗๖ นายสิบโท หล่อ วงศ์พราหมณ์ กับพวก ได้รับคำสั่งให้เคลื่อนที่ไปทำ

การขับไล่กองทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งยึดอยู่ตามแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ พร้อมกับกองพันทหารราบที่ ๙ ได้เคลื่อนที่ทำการขับไล่กองทหารฝ่ายกบฏไปตามลำดับ จนยึดที่ว่าการอำเภอบางเขนไว้ได้ แล้วเคลื่อนที่ทำการเข้าตีกองทหารฝ่ายกบฏต่อไป ในขณะนั้นกองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนกลอย่างรุนแรง ลูกกระสุนปืนกลถูกนายสิบโท หล่อ วงศ์พราหมณ์ ถึงแก่กรรมในขณะนั้น คำนวณอายุได้ ๒๘ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่นายสิบโท หล่อ วงศ์พราหมณ์ ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และรัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึงได้ออกคำสั่งให้นายสิบโท หล่อ วงศ์พราหมณ์ เลื่อนยศขึ้นเป็นจ่านายสิบ กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญคุฎมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายสิบเอก ดา ทูคำมี

นายสิบเอก ดา ทูคำมี ร.ด.ม. (ก) บุตรนายบุญ ทูคำมี เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ พ.ศ. ๒๔๗๖ เข้ารับราชการเป็นพลทหาร ประจำกองพันทหารราบที่ ๙

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ พลทหาร ดา ทูคำมี กับพวก ได้รับคำสั่งให้เคลื่อนที่ไปทำการขับไล่กองทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งยึดอยู่ตามแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ พร้อมกับกองพันทหารราบที่ ๙ ได้เคลื่อนที่ทำการขับไล่กองทหารฝ่ายกบฏไปตามลำดับ จนยึดที่ว่าการอำเภอบางเขนไว้ได้ แล้วเคลื่อนที่ทำการเข้าตีกองทหารฝ่ายกบฏต่อไป ในขณะนี้กองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนกลอย่างรุนแรง ลูกกระสุนปืนกลถูกพลทหาร ดา ทูคำมี ถึงแก่กรรมในขณะนั้น คำนวณอายุได้ ๒๑ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่พลทหาร ดา ทูคำมี ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และรัฐธรรมนูญ วีรบุรุษ

ว่าการกระทรวงกลาโหม จึงได้ออกคำสั่งตั้งพลทหาร ตา ทูคำมิ เป็นนายสิบเอก กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เขมกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายสิบเอก หลิม เงินเจริญ

นายสิบเอก หลิม เงินเจริญ ร. ด. ม. (ก) บุตรนายพัก เงินเจริญ เกิดเมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๕ พ. ศ. ๒๔๗๖ เข้ารับราชการเป็นพลทหาร ประจำกองพันทหารราบที่ ๙

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ. ศ. ๒๔๗๖ พลทหาร หลิม เงินเจริญ กับพวก ได้รับคำสั่งให้เคลื่อนที่ไปทำการขับไล่กองทหารฝ่ายกบฏ ซึ่งยึดอยู่ตามแนวหลัก ๑๕ กิโลเมตร แห่งทางรถไฟสายเหนือ พร้อมกับกองพันทหารราบที่ ๙ ได้เคลื่อนที่ทำการขับไล่กองทหารฝ่ายกบฏไปตามลำดับ จนยึดที่ว่าการอำเภอบางเขนไว้ได้ แล้วเคลื่อนที่ทำการเข้าตีกองทหารฝ่ายกบฏต่อไป

ในขณะนั้นกองทหารฝ่ายกบฏได้ระดมยิงด้วยปืนกลอย่างรุนแรง ลูกกระสุนปืนกลถูกพลทหาร หลิม เงินเจริญ ถึงแก่กรรมในขณะนั้น คำนวณอายุได้ ๒๑ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่ พลทหาร หลิม เงินเจริญ ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และรัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึงได้ออกคำสั่งตั้งพลทหาร หลิม เงินเจริญ เป็นนายสิบเอก กับทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญคุยฎีมาลาเข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายดาบ สมบุญ บัวชม

นายดาบ สมบุญ บัวชม ร.ด.ม. (ก) บุตรนายใหม่ บัวชม เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ พ.ศ. ๒๔๗๒ เข้ารับราชการเป็นทหาร ได้ว่าที่นายสิบตรี นายสิบตรีว่าที่นายสิบโท นายสิบโท ว่าที่นายสิบเอก โดยลำดับ ในที่สุดเป็นนายสิบเอก ประจำกรมอากาศยาน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕

นายสิบเอก สมบุญ บัวชม ช่างเครื่องกรมอากาศยาน ได้รับคำสั่งให้นำขึ้นกลพร้อมด้วยกระสุนขึ้นกล จากดอนเมืองไปมอบให้กองทหารที่จังหวัดอุบลราชธานีโดยเครื่องบิน เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ในขณะที่นำเครื่องบินเดินทางไปในอากาศ เครื่องยนตร์เกิดขัดข้อง จึงนำเครื่องบินลงยังที่รกทึบ ตำบลห้วยทับทัน เครื่องบินเสียหาย นายสิบเอก สมบุญ บัวชม ได้ถึงแก่กรรมในขณะนั้น คำนวณอายุได้ ๓๐ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่นายสิบเอก สมบุญ บัวชม ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และรัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึงได้ออกคำสั่งให้นายสิบเอก สมบุญ บัวชม เลื่อนยศขึ้นเป็น นายดาบ กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญกุยฎีมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

จ่านายสิบ แฉล้ม ศักดิ์ศิริ

จ่านายสิบ แฉล้ม ศักดิ์ศิริ ร.ด.ม. (ก) บุตรนายเสม ศักดิ์ศิริ เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ ศึกษาวิชาสามัญสอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๖ พ.ศ. ๒๔๗๓ เข้ารับราชการเป็นทหาร ได้ว่าที่นายสิบตรี นายสิบตรี ว่าที่นายสิบโท โดยลำดับ ในที่สุดเป็นนายสิบโท ประจำกรมอากาศยานเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕

วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ นายสิบโท แฉล้ม ศักดิ์ศิริ ประจำกองบินน้อยที่ ๑ ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับการจังหวัดทหารบกลพบุรี ให้นำรายงานมาส่งยังกองบังคับการทหารในพระนคร ในขณะที่นำเครื่องบินลงสู่สนามทุ่งพระเมรุ เครื่องบินได้ควงตกลงในพระบรมมหาราชวัง นายสิบโท แฉล้ม ศักดิ์ศิริ ได้ถึงแก่กรรมในขณะนั้น คำนวณอายุได้ ๒๔ ปี

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่นายสิบโท แฉล้ม

ศักดิ์ศิริ ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และรัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึ่งได้ออกคำสั่งให้นายสิบโท แฉล้ม ศักดิ์ศิริ เลื่อนยศขึ้นเป็นจ่านายสิบ กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเหรียญคุณฎีมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายร้อยตำรวจเอก ขุนประดิษฐสกลการ

นายร้อยตำรวจเอก ขุนประดิษฐ์สกลการ (ไปล่ จันทประดิษฐ์) ร.ต.ม. (ก) บุตรนายผิว จันทประดิษฐ์ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๓ ศึกษาวิชาทหารที่โรงเรียนนายร้อยทหารบกสำเร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ พ.ศ. ๒๔๖๖ สำรองราชการกรมทหารช่างที่ ๑ แล้วรับพระราชทานสัญญาบัตรยศเป็นนายร้อยตรี ประจำกรมนั้น พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็นนายร้อยโท แล้วโอนไปประจำกองตำรวจภูธรกลาง สังกัดกระทรวงมหาดไทย และได้เป็นผู้บังคับหมู่ที่ ๖ พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็นผู้บังคับหมู่ที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๗๔ รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์

เป็น ขุนประดิษฐ์สกลการ พ.ศ. ๒๔๗๕ ประจำกองตำรวจสันติบาลกองที่ ๒

วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ นายร้อยโท ขุนประดิษฐ์สกลการ กับพวก ได้รับคำสั่งให้ไปทำการสื่อราชการที่จังหวัดนครราชสีมา ในขณะที่เดินทางโดยรถไฟไปถึงสถานีปากช่อง ได้เผชิญหน้ากับผู้ร้าย นายร้อยโท ขุนประดิษฐ์สกลการ กับพวก ได้เข้าทำการขัดขวางผู้ร้ายโดยองอาจกล้าหาญ ผู้ร้ายได้ใช้อาวุธปืนยิงมาถูกนายร้อยโท ขุนประดิษฐ์สกลการ ถึงแก่กรรมในระหว่างทำการตามหน้าที่ คำนวณอายุได้ ๓๓ ปี ผู้ร้ายรายนี้ เมื่อได้ทำร้าย นายร้อยโท ขุนประดิษฐ์สกลการ เช่นนั้นแล้ว ก็ได้เคลื่อนกระบวนต่อมาทำการกบฏ การที่นายร้อยโท ขุนประดิษฐ์สกล-การ ได้ทำการขัดขวางผู้ร้ายไว้เช่นนี้ สมควรได้รับความสรรเสริญจากประชาชนชาวสยามโดยทั่วไป

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่นายร้อยโท ขุน

ประดิษฐ์สกลการ ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และรัฐธรรมนูญ รัฐบาลได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้นายร้อยโท ขุนประดิษฐ์สกลการ เลื่อนยศขึ้นเป็นนายร้อยตำรวจเอก และพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

นายร้อยตำรวจตรี ทอง แก่นอบเชย

นายร้อยตำรวจตรี ทอง แก่นอบเชย ร.ด.ม. (ก), ร.จ.ม. บุตรนายเชย แก่นอบเชย เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๔ ศึกษาวิชาสามัญสอบไล่ได้ชั้น ๕ พ.ศ. ๒๔๔๙ เข้ารับราชการเป็นพลตำรวจ ได้เป็นนายสิบตำรวจตรี ว่าที่นายสิบตำรวจโท นายสิบตำรวจโท ว่าที่นายสิบตำรวจเอก นายสิบตำรวจเอก ว่าที่จ่านายสิบตำรวจ จ่านายสิบตำรวจ ว่าที่นายดาบตำรวจ โดยลำดับ ในที่สุด เป็นนายดาบตำรวจ ประจำกองตำรวจสันติบาลกองที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕

วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ นายดาบตำรวจ ทอง แก่นอบเชย กับพวก ได้รับคำสั่งให้ไปทำการสืบราชการที่จังหวัดนครราชสีมา ในขณะที่เดินทางโดยรถไฟไปถึงสถานีปากช่อง ได้เผชิญหน้ากับผู้ร้าย นายดาบตำรวจ ทอง แก่นอบเชย กับพวก ได้เข้าทำการขัดขวางผู้ร้ายโดยองอาจกล้าหาญ ผู้ร้ายได้ใช้อาวุธปืนยิงมาถูกนายดาบตำรวจ ทอง แก่นอบเชย ถึงแก่กรรมในระหว่างทำการตามหน้าที่ คำนวณอายุได้ ๔๒ ปี ผู้ร้ายรายนี้ เมื่อได้ทำร้ายนายดาบ ทอง แก่นอบเชย เช่นนั้นแล้ว ก็ได้เคลื่อนกระบวนต่อมาทำการกบฏ การที่นายดาบตำรวจ ทอง แก่นอบเชย ได้ทำการขัดขวางผู้ร้ายไว้เช่นนี้ สมควรได้รับความสรรเสริญจากประชาชนชาวสยามโดยทั่วไป

เพื่อเป็นการตอบแทนคุณความดีที่นายดาบตำรวจ ทอง แก่นอบเชย ได้พลีชีพให้แก่ประเทศชาติ และรัฐธรรมนูญ รัฐบาลได้นำความกราบบังคมทูลพระ

กรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้นายดาบตำรวจ ทอง แก่นอบเชย เลื่อนยศขึ้นเป็นนายร้อยตำรวจตรี และพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มกล้าหาญ เป็นเกียรติยศ.

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ. ศ. ๒๔๗๖ รัฐบาลได้ประกอบการพิธีศพ นายทหาร นายตำรวจ และนายสิบ ทั้ง ๑๗ นายนี้ ตามประเพณีนิยมสมเกียรติยศ คือ ได้เชิญหีบศพตั้งบนรถปืนยิงต่อสู้อากาศยาน ประดับด้วยเครื่องตกแต่งอย่างวิจิตรงดงาม เดินขะบวนรถศพแต่กองเสนารักษ์มณฑลทหารบกที่ ๑ และกองพันทหารปืนใหญ่บางซื่อ มาที่ลานพระบรมรูปทรงม้า ขณะขะบวนรถศพผ่านเข้าในบริเวณพระบรมรูปทรงม้ากองทหารซึ่งตั้งเป็นกองเกียรติยศอยู่ณที่นั้น ได้กระทำความเคารพศพ แตรวงบรรเลงเพลงโศก ทหารปืนใหญ่ยิงปืนใหญ่คำนับศพ เมื่อขะบวนรถศพเข้าที่เรียบร้อยแล้ว หม่อมเจ้า วรรณไวทยากร วรวรรณ ทรง

แสดงสุนทรพจน์ไว้อาลัย แล้วนายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรี อ่านประกาศพระราชทานเลื่อนและตั้งยศ และประกาศพระราชทานเหรียญคุ้มกฎมาลา เข็มกล้าหาญ เสร็จแล้วเคลื่อนขะบวนรถศพพร้อมด้วยทหารกองเกียรติยศจากลานพระบรมรูปทรงม้า ไปณวัดราชาธิวาส ยกศพขึ้นตั้งไว้ณศาลาการเปรียญในวัดนั้น แล้วบำเพ็ญการกุศลอุทิศไปให้แก่ผู้เสียชีวิตทั้ง ๑๗ นาย.

เสียงวิทยุ

ของ

นายพันตรี หลวงรณสิทธิพิชัย

วิทยุภาษิตานุสสรณ์

๑) นารายน์ปรายราพณ์ร้ายทำลายราบ
นายแพทย์ปรายโรคาพาธปลาตหนี
สารถิปริชาปรายพาชี
ไมสดสิเหมือนดังธรรมชำนะพาล
เสมือนดังรัฐบาลประหารกบฏ
ให้ร้ายหมดมุ่งไทยให้สุขศานติ์
ขอชาวราษฎร์ชาติไทยใจสำราญ
สมรรถการสมานกิจเบ็นนิจเอย

๒) กิจที่ทำกรรมที่ก่อข้อที่นึก
จงรู้สึกว่าเพื่อชาติศาสน์วิสัย
ไม่เพื่อตนเพื่อญาติเราชาติไทย
จวบบรรลัยจะบรรลือระบือนาม
ตัวเบ็นไทยอย่าเอาใจใฝ่เบ็นทาส
จะเสียชาติที่เราเกิดกำเนิดสยาม

จงยึดธรรมประจำใจไผ่ทุกยาม
เป็นหลักตามพุทโธวาทประสาทเอย

๓) อย่าหลงไหลไผ่เชื่อเอื้อทุกเรื่อง
ย่อมยักเยื้องอยู่บ้างเหมือนอย่างว่า
จงรอบคอบสอบสวนทวนสัจจา
พิจารณาให้แท้แน่แก่ใจ

๔) ปรารภตนเป็นใหญ่โอ้ ! อนิจจา
ปรารภโลกเป็นใหญ่อ้า ! อนาถแท้
ควรปรารภธรรมา— ธิปัตย์ เทอญพ่อ
จึงจะดีงามแปล้ เปล่งเพี้ยงจันทร์เพ็ญ

๕) อย่าถือตนว่าเป็นคนปัญญาเลิศ
แสนประเสริฐกว่าใครในสยาม
ขาดสติตัวปัญญาก็ซาทราม
จงถือความมีสติไว้ตริตรอง

๖) อย่าอวดดีมีปากอยากจะพูด
เป็นนักปรูดเทียมปราชญ์ฉลาดไฉน

ทำคุยโม้เขาจะโห่ให้ฉาวไป
สู้นิ่งไว้ดีกว่าอวดจะทรวดเซ

๗) ความรักรักอยู่เพียง ชีพคง
หากชีพทำลายลง รักหน้าย
ความสัตย์ยืนยง ยันโลก ทำลายแฮ
รักสัตย์สงวนคล้าย คู่ด้วยชีวิตตน

๘) อย่าเสียใจว่าใคร ๆ ไม่ให้พึ่ง
ยังคนหนึ่งพึ่งได้แท้แน่นักหนา
อันคนนั้นน่ะหรือคืออาตมา
จะพึ่งพาได้ทุกอย่างจนวางวาย

๙) สิ้น กรรมบถสิ้น ศูนย์สลาย
แปด สิริพลันหาย หดเข้า
มง คลฤๅจะผาย ผันสู่ เจ้านา
กูฏ สถิตสู่เจ้า แม่นแท้คุกตราง

๑๐) ทำกอดเข่าเจ้าทุกข์สนุกหรือ
จงคลายมือกอบกรรมสัมมาจริต
อันโชคดีคอยอยู่หน้าพาให้คิด

เพียรสักนิดเกิดคงสมอารมณ์ปอง

๑๑) จิงหรีดถูกขั้นให้ กัดกัน
เป็นสัตว์หารู้ทัน เท่าก้อย
เกิดโทษะหุนหัน หวนห่าม ห้าวแฮ
เรามนุษย์ใช่สัตว์ต้อย อดเพียงขันติ

๑๒) กะลาดีมีฤทธิ์วิดน้ำได้
กะลารั่วขืนใช้ไม่ได้ผล
เฉกเศรษฐีมีทรัพย์นับล้านคะนน
ถ้ารั่วจนๆ จริงอย่ากริ่งเลย

๑๓) จะทำสิ่งใด อย่าให้ขัดใจ ขัดความนิยม
อย่าเป็นขวากหนาม สามหาวเล่ห์ลม
ขาดคนคบชม เช่นนี้คือพาล

๑๔) จะชอบใครรักใครยังไว้บ้าง
อย่าปล่อยวางเหตุระหัศระพัดกว้าง
แม้กับลูกกับเมียเคลียคอคาง
ถ้าขืนวางใจแน่แก้ยากจริง

สุนทรพจน์เรื่องทหารกับการเมือง

แสดงเมื่อ ๒๘ ต. ค. ๗๖

ท่านผู้ฟังทั้งหลาย

ตามรายการกระจายเสียง วันนี้เป็นหน้าที่ของนายพันตรี หลวงรวบรัดสัตพล บรรยายความรู้ เรื่องการทหาร แต่คุณหลวงผู้กล่าวนามมาแล้วนี้ ติดราชการปราบกบฏ ซึ่งได้กระทำการร่วมกับข้าพเจ้าอยู่ในแนวหน้า ไม่มีโอกาสที่จะมาให้ความรู้แก่ท่านได้ ข้าพเจ้าในตำแหน่งกรรมการควบคุมวิทยุกระจายเสียง และทั้งได้มีโอกาสมาพักผ่อนชั่วคราว จึงจำต้องรับช่วงในหน้าที่บรรยายแทน

เรื่องที่จะบรรยายต่อไปนี้ ข้าพเจ้าให้ชื่อว่า "ทหารกับการเมือง" และที่ตั้งใจมาพูดเรื่องนี้ ก็เพื่อแสดงให้ท่านทั้งหลายเห็นว่า ทหารควรเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่? และถ้าควรเกี่ยวข้อง จะควรเกี่ยวข้องได้เพียงใด?

มักมีผู้กล่าวกันอยู่เนือง ๆ ว่า "ทหารไม่ควรเกี่ยวข้องกับการเมือง" คำกล่าวเช่นนี้ ข้าพเจ้าไม่กล้าจะบอกแก่ท่านให้เด็ดขาดลงไปว่า ถูกหรือผิด เพราะข้าพเจ้าไม่ทราบชัดว่าผู้กล่าวจะให้ความหมายของคำว่า "การเมือง" นี้เพียงไหน ข้าพเจ้าเคยสนใจใคร่ที่จะทราบจากโอษฐ์ของท่านวรรณไวทยากร วรวรรณ แม้โดยทางหนังสือพิมพ์ประชาชาติก็หลายครั้งแล้ว ก็ยังมิตระหนักแน่ลงไปสักครั้งเดียว เมื่อผู้ทรงเป็นเอตทัคคะในเชิงนี้มิสามารถจะไขคำที่กินความกว้างให้แคบลงได้แล้ว ก็ต้องเข้าใจว่า คำว่า "การเมือง" นี้เป็นคำที่ให้ความหมายได้กว้างขวางจนหาขอบเขตต์จำกัดได้ยาก ก็เมื่อเช่นนั้น คำว่า "การเมือง" จะไม่กว้างมาถึงเขตต์ทหารบ้างหรือ แน่นอนต้องถึงเข้าบ้าง และอาจจะถึงได้ทั้งโดยเปิดประตูรับ และดันประตูเข้ามา ข้อสำคัญจึงตกอยู่ที่ว่าถ้าเปิดประตูรับจะรับเพียงแค่ไหน ? เพียงห้องรับแขกหรือห้องนอน ? แต่ถ้าขืนดันประตูเข้ามา เป็นต้องดีกัน

ปั่นอยู่ที่ประตูนั่นเอง นี่เป็นมติเปรียบเทียบของข้าพเจ้า

บัดนี้ท่านผู้ฟังทั้งหลาย ก็ได้ยินอย่างชัดแจ้งแล้วในข้อที่ข้าพเจ้ายอมรับว่า ทหารจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการเมือง เพราะปัญหาการเมืองที่สำคัญที่สุดในระยะนี้ก็คือการรักษาความสงบ และการรักษาความสงบนี้ยังต้องอาศัยกำลังทหารช่วยเหลืออยู่ แม้กะนั้น การเกี่ยวข้องนี้ก็ย่อมมีเขตต์จำกัด แต่จะจำกัดเพียงใดข้าพเจ้าไม่สามารถจะแจงให้ท่านทราบได้ โดยทำนองเป็นบทบัญญัติ จึงขอแสดงโดยทางอุทาหรณ์ดังนี้

ทหารเป็นผู้ที่ชาติไว้วางใจให้ถืออาวุธได้โดยเปิดเผย และยอมให้ใช้อาวุธนั้นป้องกันประเทศชาติของตนมิให้ล่มจมเสียหาย ทหารจึงมีไว้สำหรับชาติ เพื่อชาติ และเป็นทหารของชาติ นี่เป็นหน้าที่ของทหารซึ่งทราบกันอยู่โดยทั่ว ๆ ไป ผู้ใดใช้อาวุธเพื่อเหตุนอกเหนือจากที่กล่าวนี้ ผู้นั้นหาใช่ทหารไม่ ย่อมกลายสภาพเป็นอื่นไป ซึ่งแล้วแต่การกระทำของเขา ทหารแม้ถืออาวุธได้โดยเปิดเผย

ก็หาเกิดภัยอย่างใดไม่ แต่ภัยอาจเกิดได้ด้วยการใช้อาวุธ ซึ่งถ้าเป็นไปโดยการเข้าใจผิด ตัดสินใจผิดด้วยแล้วก็ยิ่งเป็นภัยนักหนา ความรับผิดชอบอันนี้หาตกอยู่แก่ผู้ใช้อาวุธไม่ ย่อมตกอยู่แก่ผู้สั่งใช้อาวุธ ผู้สั่งในตำแหน่งผู้บังคับหมู่ ผู้บังคับหมวด และผู้บังคับกองร้อยก็หาใช่ตำแหน่งสำคัญไม่ เพราะเป็นตำแหน่งที่ควบคุมกำลังส่วนน้อย ข้อสำคัญในความรับผิดชอบนี้ จึงตกอยู่กับผู้บังคับบัญชาทหาร ตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไป เพราะเป็นหน่วยที่มีกำลังของตนเองเป็นปึกแผ่น ขอเชิญท่านทั้งหลายไตร่ตรอง และพิจารณาให้รอบคอบจากอนุสนธิ แห่งการกบฏครั้งนี้ ซึ่งปรากฏจากปากคำนายทหารผู้น้อย และนายสิบพลทหารส่วนมากว่า ถูกเขาหลอกลวงมาทั้งสิ้น และที่จะมาตามคำหลอกลวงของเขาได้นั้น ก็ต้องอาศัยผู้บังคับกองพันเป็นผู้เกลี้ยกล่อมชักจูงและนำมา ถ้าผู้บังคับกองพันไม่เล่นด้วยเสียคนเดียวเท่านั้น จะไม่มีกองทหารกบฏ

ยกมาได้มากมายถึงเพียงนี้เลย ถึงตรงนี้ก็จะจับแง่ได้ว่า ทหารตั้งแต่ตำแหน่งผู้บังคับกองพันขึ้นไป จำต้องมีความเข้าใจในทางการเมืองอยู่บ้าง ซึ่งแท้จริงมิใช่เป็นของยากอันใดเลย ถ้าหากได้ใช้ความพิจารณาบ้างสักเล็กน้อย เช่นเขาหลอกลวงว่ารัฐบาลปัจจุบันนี้จะดำเนินการณ์ไปในทางคอมมิวนิสม์ โดยรับหลวงประดิษฐ์มนูธรรมเข้ามาเป็นรัฐมนตรี เรื่องนี้เราก็พอจะมีสติสัมปชัญญะอันเป็นธรรมพิจารณาได้ว่า จริงอยู่ในสมัยก่อน พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้เคยมีเรื่องเกรียวกราวกันพักใหญ่ จนเป็นเหตุถึงต้องปิดสภา และอ้างกันว่าเค้าโครงการณ์เศรษฐกิจซึ่งหลวงประดิษฐ์มนูธรรมเป็นผู้สร้างขึ้นนั้นโน้มไปในทางคอมมิวนิสม์ แต่ความข้อนี้ก็เป็นการกล่าวหาฝ่ายเดียวเท่านั้น มิได้มีการพิจารณากันโดยถ่องแท้ และหลวงประดิษฐ์มนูธรรม ก็ต้องไปอยู่เสีย นอกพระราชอาณาจักรสยาม ไม่ใช่ในฐานต้องหาว่าเป็นคอมมิวนิสม์เลย รัฐบาลยังได้ให้หนังสือสำคัญแสดงว่าไปศึกษาวิชา

การดังที่หนังสือพิมพ์ขณะนั้นได้นำหนังสือสำคัญนี้โฆษณาแล้ว ครั้นต่อมาในสมัยรัฐบาลบัจจุบันนี้ มีผู้ปรารภถึงคุณความสามารถของหลวงประดิษฐ์มนูธรรมว่า เป็นผู้หนึ่งที่น่าจะช่วยราชการได้เป็นอย่างดี และใคร่ที่จะได้ตัวมาช่วยราชการ แต่เมื่อหลวงประดิษฐ์มนูธรรมยังเป็นผู้มีคาวอยู่ข้างเช่นนี้ จึงน่าจะได้รับความเห็นชอบขององค์สามแห่งประเทศ คือสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี และพระองค์ประมุขแห่งชาติ ในที่สุดเมื่อสองคณะต้นเห็นชอบแล้ว จึงนำความกราบบังคมทูลพระองค์ประมุขแห่งชาติ ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตโดยมีข้อแม้ว่า ถ้าหลวงประดิษฐ์มนูธรรมจะยอมดำเนินตามนโยบายทางเศรษฐกิจซึ่งสภาเศรษฐกิจคณะใหม่ได้วางไว้ ๖ ประการ ทั้งจะไม่รื้อฟื้นโครงการณ์ อันเป็น เหตุที่ถูกกล่าวหาขึ้นมาใช้อีก ในที่สุดหลวงประดิษฐ์มนูธรรมก็ยอมรับปฏิญญาณสัญญาทั้งสองข้อ จึงเป็นอันยอมอนุญาตให้หลวง

ประดิษฐ์มนูธรรมเข้ามาร่วมราชการได้อีกต่อไป ใน ตอนนี้ถ้าหากจะมีผู้ค้านว่า คณะรัฐมนตรีส่วนมากเป็น พวกของหลวงประดิษฐ์มนูธรรม ก็ย่อมจะสนับสนุนพวก พ้องกัน แม้กะนั้นก็ยังมีสภาผู้แทนราษฎรอีกเล่า แต่ ถ้าจะถือว่าสภานี้มิใช่สภาอันแท้จริง โดยมีตัวผู้แทนอัน สมมต ก็ยังมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระคุณ ธรรมอันประเสริฐ อีกพระองค์หนึ่ง ซึ่งทรงเห็นชอบด้วย เมื่อดังนี้การมาของหลวงประดิษฐ์มนูธรรมจึงเป็นการมาดี และนับแต่หลวงประดิษฐ์มนูธรรมก้าวเท้าลงเหยียบพระธรณี แห่งพระราชอาณาจักรสยามจนตราบเท่าถึงวารกบฏ ยังมิ ปรากฏ อย่าว่าแต่การกระทำเลย แม้เพียงความคิดซึ่งได้ สำแดงออกมาด้วยวาจาว่า จะมีกระเส็นกระสายไปในทาง เดิมอีก ข้อหาของผู้ก่อการจลาจลเป็นข้อที่พลอยอ้าง เพื่อเหตุเท่านั้น และทางส่วนของรัฐบาลได้ความ แน่ชัดว่า แผนการจลาจลอันนี้ได้ตระเตรียมมาเป็นเวลานาน ก่อนที่รัฐบาลจะได้ตกลงเรียกหลวงประดิษฐ์มนูธรรมกลับ

ยิ่งกว่านั้นผู้ที่อ้างว่าคนนั้นคนนี้เป็นคอมมิวนิสม์ก็เป็นการกล่าวตาม ๆ กันมา หาได้มีใครรู้แน่ว่าคอมมิวนิสม์เป็นอะไรไม่ ผู้ต้องหาจะเป็นจริงหรือไม่ เมื่อเป็นดังนี้ก็เหตุไฉนบุคคลจำพวกโน้นจึงกริ่งเกรงสงสัยระแวงใจว่าจะดำเนินการณ์ไปในทางคอมมิวนิสม์อีกเล่า ข้าพเจ้าเห็นไม่เป็นการยุตติธรรมเลย บุคคลทุกคน เราต้องให้ความยุตติธรรมแก่เขา ว่าเขายังไม่เป็นผู้ผิด ในเมื่อยังไม่ปรากฎความผิด จนเป็นที่ประจักษ์แจ้ง เพียงแต่สงสัยแล้วก็นำทหาร อันเป็นเลือดเนื้อ ชาวไทย ด้วยกันมาฆ่าฟันหั่นห้ำลงเช่นนี้ ดูเป็นการโง่เขลาอย่างแสนเอนจอนาถใจ ข้าพเจ้าเองแม้จะได้นำกองพันของข้าพเจ้าเข้าทำการรบในแนวหน้า ในวันรบใหญ่ใต้สถานีหลักสี่เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๕ ตุลาคมศกนี้ ก็พยายามที่จะเริ่มการยิงแต่ระยะไกล เพื่อให้ฝ่ายเขาได้มีโอกาสถอยหนีไปเสียก่อนที่จะต้องถูกประหารด้วยฝีมือของชนชาติเดียวกัน แต่เมื่อเขากลับต่อสู้รุนแรงก็จำต้องเคลื่อนที่เข้ายิงกันในระยะ

ใกล้ยิ่งขึ้น จนถึง ๒๐๐ เมตร เครื่องบินของเขาก็เช่นเดียวกัน เมื่อบินมาใกล้ ข้าพเจ้าสั่งห้ามมิให้ยิง เพราะไม่คิดว่าเขาจะยิง คิดว่าเขาจะมาเพียงตรวจแนวเท่านั้น แต่เมื่อเขายิงกราดลงมา ข้าพเจ้าก็จำใจต้องสั่งยิงตอบบ้าง ข้าพเจ้ารู้สึกสลดใจในมรณกรรมของนายสิบโทสง่า ซึ่งอยู่ในเครื่องบินเครื่องนั้นยิ่งนัก หาควรที่จะมาตายด้วยน้ำมือของพวกเดียวกันเลย

ยิ่งกว่านั้นข้าพเจ้าเสียใจเป็นล้นพ้น ที่ทางฝ่ายโน้นไม่มีนักการเมืองเสียเลย มีแต่นักรบล้วน ๆ ทั้งเป็นนักรบที่ไม่เอาใจใส่ต่อการเมืองเสียด้วย เพราะถ้าไม่เป็นดังว่านี้ เราก็จะไม่ต้องมาปลดปลิดชีวิตกันเลย เมื่อทางฝ่ายโน้นมีประสงค์ที่จะมิให้รัฐมนตรีผู้ใดผู้หนึ่ง หรือทั้งคณะบริหารราชการแผ่นดินต่อไป ก็อาจจะพูดจากันเองได้ ข้าพเจ้าเชื่อโดยได้ยินจากปากท่านรัฐมนตรีทุกนายว่า ท่านมิได้หวงเก้าอี้เลย หรือถ้าโดยวิธีนี้ไม่สำเร็จก็อาจกระทำได้ตามทางของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเปิดประตูให้

เกินไว้ที่มาตรา ๔๑ และ ๕๑ คือสภาย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิ ที่จะลงมติความไว้ใจในรัฐมนตรีรายตัวหรือทั้งคณะ เมื่อ รัฐมนตรีผู้ใดหรือทั้งคณะ ถูกสภาลงมติไม่ไว้วางใจ รัฐ-มนตรีผู้นั้น หรือทั้งคณะ ก็ต้องออก สภาที่แท้จริงจะเปิด ในเดือนสองเดือนนี้แล้ว จงสำแดงอิทธิพลให้พรรคพวก ของตนได้เข้ารับเลือกเป็นผู้แทนราษฎรซิ ! พวกยิ่งมาก ญัตติของตนก็ย่อมชะนะ จะให้รัฐมนตรีคนไหนออก ก็ได้ ไฉนจะต้องใช้กำลังทหารมารบราฆ่าฟันกันด้วยเล่า เป็นที่แสนเศร้าสลดใจยิ่งนัก ท่านผู้ฟัง เมื่อฟังมาถึง เพียงนี้แล้ว ท่านก็คงเห็นละซิว่า ถ้าผู้บังคับบัญชาทหาร ได้ใช้ความคิดอย่างตื้น ๆ ของข้าพเจ้าดังเล่ามาให้ฟังนี้ แล้ว เชื่อว่าจะไม่กล้านำลูกหลานพี่ พ่อ และสามีที่รัก ของเขามาล้มหายตายจากไปเช่นนี้เลย ดังนั้นจึงเห็น ได้ชัดเจนเหมือนส่องกะจก ว่าตำแหน่งผู้บังคับบัญชา ทหารนั้นสำคัญมาก ยิ่งตั้งแต่ตำแหน่งผู้บังคับกองพัน ขึ้นไปแล้ว ย่อมสำคัญยิ่งนัก เพราะอาจนำทหารไปขึ้น

สวรรค์ หรือลงนรกก็ได้ ถ้าผลิญเป็นทางสวรรค์ก็เป็นเคราะห์ดีไป ถ้าเป็นทางนรก ก็นับว่าเคราะห์ร้ายแสนสาหัส เพราะหาตกนรกแต่ผู้เดียวไม่ ย่อมพาลูก หลาน พ่อ และผัวของคนอื่นเขาตกตามไปด้วย ข้าพเจ้าเห็นเป็นอนันตริยกรรม พ่อ แม่ ลูก เมียของเขา ซึ่งอยู่ข้างหลัง ย่อมจะกู่ก้องร้องตะโกนทวงชีวิตลูกผัวของเขามิขาดเสียง จะเอาที่ไหนมาใช้เขาเล่า ทั้งนี้ก็เพราะการกระทำของตัวผู้เดียว ข้าพเจ้าขอแนะนำท่านผู้บังคับบัญชาทหารทั้งหลายว่า จงไตร่ตรองให้รอบคอบ อย่าได้หลงเคลิบเคลิ้มไปด้วยอคติ ๔ ประการนั้นเลย

คำพูดของข้าพเจ้าเท่าที่พูดมานี้ ถ้าฟังเพียงเผิน ๆ ดูประหนึ่งเป็นการพูดแก้แทนใครต่อใคร ข้าพเจ้าขอโอกาสนำหลักฐานมากล่าวอีกเล็กน้อย เพื่อให้ถ้อยคำรับกันกับตอนต้นว่า "เราเป็นทหารของชาติ" เมื่อคืนวันที่ ๑๑ ตุลาคมศกนี้เวลา ๒๐ นาฬิกา อันเป็นเวลาที่กองพันของข้าพเจ้า เตรียมพร้อมอยู่ในโรงทหารท่าพระ

จันทร์ เป็นเวลาที่ยังไม่ทราบเหตุการณ์กระจ่างแจ้งนัก และเป็นเวลาที่ยังไม่ได้รับคำสั่งให้ทำอะไรแน่ ข้าพเจ้าจึงถือโอกาสประชุมนายทหารรวม ๒๖ นาย ชี้แจงให้ทราบเค้าความประสงค์ที่เราจะทำการกันต่อไป ข้าพเจ้าถือว่าข้าพเจ้าเป็นผู้นำของเขา เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ข้าพเจ้า จำต้องบอกเขาว่า ข้าพเจ้า จะนำเขาไปทางไหน ? เพราะถ้าเขาเกิดมีวิจารณญาณ เห็นว่าข้าพเจ้า จะนำเขาไปลงนรกแล้ว เขาก็คงไม่ไปด้วย หรือไปโดยไม่เต็มใจซึ่งจะเป็นผลร้ายอย่างยิ่ง ในคืนนั้นข้าพเจ้าได้บอกเขาว่าจ้าวบวรเดชได้รวบรวมทหารจากหัวเมืองต่าง ๆ จะเข้ามาในพระนคร เพื่อบังคับคณะรัฐบาลให้ลาออก โดยหาว่า เป็นคอมมิวนิสม์ ข้าพเจ้าได้ถามนายทหารว่าสงสัยรัฐมนตรีของเราคนใดมีเชิงไปในทางนั้นบ้าง ไม่มีนายทหารคนใดสงสัยใครเลย เมื่อเช่นนั้นรัฐบาลของเรายังเป็นฝ่ายถูกอยู่ เราจึงควรทำการป้องกันรัฐบาลของเราไว้ เพื่อให้บริหารราชการแผ่นดินนำความเจริญมา

สู่ประเทศชาติต่อไป และข้าพเจ้าได้แสดงความจริงให้เห็นว่า ที่ข้าพเจ้าจะนำเขาไปทำการครั้งนี้ มิใช่กระทำเพื่อรักษาตำแหน่ง หรือชีวิตของท่านเจ้าคุณนายกรัฐมนตรี หรือของหลวงพิบูลสงคราม หรือของหลวงประดิษฐ์มนูธรรม หรือของหลวงศุภชลาศัย ซึ่งเป็นผู้ร่วมก่อการณ์มากับข้าพเจ้า ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ. ศ. ๒๔๗๕ นั้นไม่ เพราะเราไม่ใช่ทหารของท่านเหล่านั้น และทั้งมิใช่ทหารของรัฐบาลโดยตรง เราเป็นทหารของชาติ เราทำงานเพื่อชาติ ถ้ารัฐบาลเหลวไหล เราผู้เป็นทหารของชาติก็ต้องกำจัดรัฐบาล ดังเช่นเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายนศกนี้ แต่ตรงกันข้าม ถ้ารัฐบาลของเรายังดีอยู่ เราก็ต้องช่วยเหลือรัฐบาล เพราะรัฐบาลทำงานเพื่อให้ชาติถึงซึ่งความเจริญ ความยากของทหารจึงตกอยู่ในข้อที่จำต้องวิจารณ์ให้ตระหนักถ่องแท้ว่า ใครถูกใครผิด อันจำต้องอาศัยความรู้ในทางการเมืองเป็นเครื่องมือสำหรับวิจารณ์อยู่บ้าง จึงขอเชิญให้ท่านวินิจฉัยเอาเองว่า

ด้วยอุทาหรณ์ดังข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วนี้ ทหารจะควรเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่? และจะควรเกี่ยวข้องด้วยเพียงใด? ส่วนที่จะเกี่ยวข้องถึงเป็นสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรหรือตัวรัฐมนตรีในระยะต้นนั้น ทางรัฐบาลได้เคยชี้แจงอยู่แล้วเนือง ๆ และทั้งยังได้ตอบชี้แจงไปทางฝ่ายกบฏด้วยแล้ว

ที่สุดแห่งเรื่องนี้ ข้าพเจ้าขอมิหวังว่า คำพูดของข้าพเจ้าจะยังประโยชน์แก่เพื่อนทหารผู้มีหน้าที่บังคับบัญชาหน่วยทหารอยู่บ้าง ไม่มากก็น้อย ขอความสวัสดีจงมีแด่ท่านทุกเมื่อเทอญ

อรรถาธิบาย การที่จำเป็นต้องใช้กำลังทหารบังคับให้คณะรัฐบาลลาออกในวันที่ ๒๐ มิถุนายนศกนี้ ซึ่งมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนั้น ก็เพราะขณะนั้นสภาได้ถูกบีดเสียแล้ว จึงไม่มีทางอื่นที่จะกระทำได้ นอกจากใช้อำนาจทหาร และการกระทำเช่นนั้นก็เพื่อที่จะให้สภาได้กลับคืนชีวิตขึ้นดังเดิม

วิทยุภาษิตานุสสรณ์

๑)　จงอย่าแก่รน โดยใช้เล่ห์กล ลวงเศรษฐินี มา
เป็นภริยา แล้วพล่าทรัพย์ศรี ปลิ้นเสร็จจะเห็นหนี
เช่นนี้น่าอาย

๒)　อย่าค้านอย่าโต้เมื่อ โทษะ
เราจักไม่เอาชนะ　　ท่านได้
จงรอเมื่อใจสะ—　　บายแน่ แล้วนา
จึงค่อยค้านแคะไค้　　เช่นนี้จึงควร

๓)　อย่าคิดฆ่าเวลา　เวลาฆ่าเราอยู่แล้ว
อย่าปล่อยวาระแคล้ว　เคลื่อนเก้อเปล่าเลย

๔)　ฟังเรื่องท่านกล่าวถ้อย
ไม่แน่ใจอย่าคล้อย　　ควบน้ำคำเธอ

๕)　อย่าตรงจนถึงกรง จะเสียพงศ์สุเมธา
รู้หลบและหลีกมา—　รวิถีจะดีเหลือ

แต่ใช่จะให้คด ตลอดหมดทั้งว่านเครือ
ฉะนั้นหนาก็น่าเบื่อ ดูประหนึ่งเป็นเต่าฟ้า

๖) ยินยออย่าตื่นเต้น
กาลตระดกเสียวเส้น สะดุดย้ำคำยอ

๗) อย่าตั้งใจใฝ่ประสงค์จำนงหวัง
สิ่งที่ยังเหนืออำนาจธรรมชาติอยู่
เราต้องรู้ธรรมชาติฉลาดดู
จึงจะรู้เหนือสิ่งนั้นมันอะไร

๘) อย่าตีหลายหน้า เพื่อนฝูงระอา ไม่กล้าคบเรา
เป็นคนกลิ้งกลม โสมมไม่เบา เพื่อนฝูงรู้เท่า
เอาตัวออกหนี

๙) จะทำสิ่งใด อย่าให้เป็นไป ด้วยการอวดดี เพื่อ
ให้นายรัก หักเพื่อนไมตรี เพื่อนฝูงรู้ที หลีก
หนีสมาคม

๑๐) อย่าให้หญิงโกรธได้
ภัยจักมาเกลือกใกล้ ห่อนพ้นตัวหนี

๑๑) อย่าเหิมทะนงตน คิดว่าคนอื่นแท้
ขนญชัยถูกเณรแก้ ต่ำต้อยถอยฐาน

๑๒) ยั่วยวนชวนรักได้ เยียใด
หนุนยั่วเหลิงลมไกล เกริ่นคว้าง
ยั่วโทษะเกิดไฟ ฟอนเร่า ร้อนแฮ
นี่ชื่อโมหะอ้าง อย่าเอื้อเออออวย

๑๓) นักรบชาญฉลาดด้วย เพลงรบ
ย่อมปิดบ่เปิดพบ ช่องหว้าง
เฉกสนทนาครบ ครันหมู่ มิตรแฮ
ห่อนเปิดโอกาสกว้าง สะดุดถ้อยคำแถลง

๑๔) อย่าเป็นห่วงบ่วงใยในภรรยา
จะมีชู้สู่หาหรือหาไม่
เขารักเราเขาไม่พรากไปจากไกล
หมดอาลัยเขาก็เปิดเตลิดเลย

ปาฐกถาเรื่องประโยชน์ของทหาร

แสดงเมื่อ ๑๖ พ. ย. ๗๖

ท่านผู้ฟังทั้งหลาย

ความจริง วันนี้เป็นกำหนดที่ ท่านเจ้าคุณนายกรัฐมนตรีกล่าวปฏิสันถาร แต่หากท่านมีกิจราชการอัน จำเป็น และสำคัญกว่า จึงไม่สามารถจะมากล่าวปฏิสันถารตามกำหนดได้ ฉะนั้นข้าพเจ้าในตำแหน่งกรรมการควบคุมวิทยุกระจายเสียง จึงต้องรับหน้าที่เป็นผู้พูดต่อไป

เรื่องที่ข้าพเจ้าจะพูดต่อไปนี้ ข้าพเจ้าจะพูดถึงเรื่องประโยชน์ของทหาร ที่นำเรื่องนี้มาพูดก็โดยปรารภถึงเหตุที่มีผู้กล่าวขวัญถึงทหารกันมานานนักหนาแล้ว ทั้งในทางสนทนาโต้คารม และถกกันในหน้าหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้ทั้งแต่สมัยก่อนการปฏิวัติเมื่อ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ และข้อกล่าวขวัญในขณะนั้น ก มักจะเป็น เสียง เอียงไปในทางอกุศล มีเป็นต้นว่า "สยามเป็นอนุประเทศ ไม่น่า

จะมีกำลังทหารไว้มาก เป็นการเปลืองเงินเปลืองทอง โดยใช่เหตุ ทางการทหารเป็นทางเสียแต่ทางเดียว ไม่มีทางได้อะไรเลย หาเหมือนทะบวงการอื่นไม่ซึ่งมีรายได้ชดเชยอยู่เสมอ ซ้ำร้ายกว่านั้น ไม่แต่เปลืองเปล่า แม้มีไว้ก็ไม่สามารถจะรบให้ชะนะใครได้ เพราะไม่มากพอ" ในที่สุดก็มีความเห็นเป็นเชิงแนะนำว่าควรเลิกทหารหรือลดลงให้น้อยที่สุด มีเพียงเป็นเกียรติยศเท่านั้นก็พอแล้ว ข้าพเจ้าแม้จะมีความเห็นตรงกันข้ามกับข้างบนนั้นเป็นระดับสูงสักเพียงใด ก็ไม่เคยมีความเห็นอย่างใดของข้าพเจ้าเลยในครั้งนั้น เพราะเป็นสมัยที่เราขาดเสรีภาพ ด้วยประการทั้งปวง ยิ่งกว่านั้นข้าพเจ้าเห็นว่ารัฐบาลน่าจะชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจความที่ถูกต้องแน่แท้ แต่รัฐบาลในสมัยนั้นก็ยังหาได้กระทำไม่ ฐานะของทหารจึงต่ำต้อยเสื่อมทรามลงโดยลำดับจนตราบเท่าถึงกาละปฏิวัติ ครั้นการปฏิวัติได้เป็นไปโดยเรียบร้อยแล้ว จึงดำริวางโครงการทหารขึ้นใหม่ตลอด

จนจัดตั้งงบประมาณการทหารให้เป็นการสมควรแก่ฐานะจริง ๆ ในที่ชุมนุมราชการแห่งหนึ่ง ทราบว่ามีผู้คัดค้านอันเป็นไปในทำนองคล้ายก่อนการปฏิวัตินั้น แต่ในที่สุดก็จำนนด้วยถ้อยคำ และการทหารก็เจริญเรื่อยมาจนบัดนี้ อันเป็นเวลาที่ปรายกบฏชะนะ คำกล่าวขวัญถึงทหาร อันเป็นไปในทางอกุศล ก็เป็นคลื่นกลืนเข้าฝั่งไปหมด

เพื่อที่จะมิให้ความเข้าใจ ของประชาชาติสยามเป็นไปอย่างน้ำขึ้นน้ำลง เพื่อที่จะได้ทราบซึ้งถึงทางการทหารและความจำเป็นของการมีทหาร โดยแน่นอน เพราะถ้าทราบใดประชาชนของประเทศใดยังมองไม่เห็นประโยชน์อันแท้จริงของทหารแล้ว ประเทศนั้นก็ย่อมใกล้ความล่มจมอยู่มาก ดังตัวอย่าง ฮันนิบาล จอมทัพชาวคาร์ธาโกสามารถรบชะนะโรมันจนเกือบจะได้กรุงโรมอยู่แล้ว แต่ประชาชาติคาร์ธาโกผักใฝ่แต่ในทางค้าขาย ไม่เห็นความสำคัญในการรบ จึงไม่ส่งสะเบียงอาหารและ กำลังรบ

ไปช่วยเหลือเพิ่มเติม ในที่สุดฮันนิบาลแพ้ ความเสียหายก็มาถึงประเทศของตนทันที ซึ่งในที่สุดต่างก็พากันเสียดายฮันนิบาล เพราะฉะนั้นจึงใคร่จะถือโอกาสชี้แจงให้ท่านทั้งหลายทราบไว้พอเป็นเค้า ๆ ว่า ประเทศต่าง ๆ นั้นเขามีทหารไว้ทำไม ? และฉะเพาะอย่างยิ่งประเทศสยามทำไมจึงต้องพลอยมีไปกับเขาด้วย ?

กฎธรรมชาติบังคับให้มนุษย์จำต้องมีการสมาคมกันจะอยู่จะกินโดยโดดเดี่ยวแต่ลำพังไม่ได้ เพราะคน ๆ เดียวจะกระทำกิจตามที่มนุษย์ควรปรารถนานั้นย่อมไม่สำเร็จประโยชน์ แม้อย่างน้อยก็ต้องอาศัยกันภายในครอบครัว และยิ่งความเจริญในการสมาคมดีขึ้น ก็ย่อมเล็งเห็นประโยชน์ในการช่วยเหลือกันยิ่งขึ้น จึงเป็นเหตุให้มนุษย์ควบคุมกันเป็นพรรคพวกใหญ่ขึ้นตามลำดับ ในพวกหนึ่งย่อมมีหัวหน้าควบคุมให้ความคุ้มครองปราศจากภัยทั้งปวง อย่างน้อยก็ป้องกันสัตว์ร้ายที่จะมารบกวนชุมรุมที่พักของตน และเพื่อยังความสะดวกในการที่จะ

ไปจะมาเพื่อล่าสัตว์เป็นอาหาร ฉะนั้นคณบดีทุกคนจึงต้องเป็นคนเก่งกล้าด้วยประการทั้งปวง จึงจะสามารถคุมคณะของตนไว้ได้ ลักษณะของคณบดีตามที่กล่าวมาแล้วนี้ เราย่อมเห็นได้ว่า เป็นลักษณะของนักรบ ซึ่งตามภาษามคธเรียกว่า ขัตติยะ หรือกษัตริย์นั่นเอง คณบดีคนใดเก่งกล้าสามารถมาก ก็ย่อมมีคนมาขอขึ้นเข้าสังกัดมาก เพราะหวังความปลอดภัยได้โดยแน่นอน อันเป็นการสะดวกแก่การครองชีวิตของตนต่อไป เพราะคนในสมัยโน้นอยู่ตามป่าตามเขา ล่าสัตว์กินเป็นอาหาร ใกล้ต่ออันตรายอยู่มาก คณบดีใดไม่สู้จะเก่งกล้านัก ก็มีคนมาอยู่ด้วยน้อย และถ้าขึ้นควบคุมไว้มาก ๆ เพราะเหตุที่ตนไม่เก่งมากนัก ป้องกันภัยให้แก่บริวารได้ไม่เพียงพอ ก็ย่อมขาดความนับถือ อาจพากันหนีไปพึ่งคณบดีคนที่เก่งมากกว่า แม้คณบดีคนที่เก่งกล้าสามารถมากก็ดี ถ้าต้องปกป้องชีวิตคนอันเป็นจำนวนมากเกินไป ก็ย่อมไม่ไหวเหมือนกัน แต่ครั้นจะ

ทอดทิ้งหรือขับไล่บุคคลเหล่านั้น ก็รังแต่จะตายเปล่าโดยเป็นเหยื่อของสัตว์ป่า ความคิดที่จะคุ้มครองให้บริวารของตนปลอดภัยนี่เอง คณบดีจึงจำเป็นต้องหาผู้ช่วยตนขึ้น เพื่อช่วยระแวดระวังให้ความปลอดภัยแก่บริวารของตน บริวารมีมากก็ต้องมีผู้ช่วยหลายคน อาจมีตั้งร้อยตั้งพันก็ได้ เมื่อบริวารนั้นมีตั้งแสนตั้งล้าน

ตามหลักที่กล่าวมาแล้วนี้ เมื่อมนุษย์มีความเจริญยิ่งขึ้นในชั้นหลัง แทนที่จะเป็นชุมรุมที่พักอยู่ตามป่าตามดง ก็กลายเป็นบ้านเป็นเมืองเป็นประเทศ มนุษย์ผู้อาศัยอยู่ในบ้านในเมืองนั้นๆก็เจริญมากขึ้นโดยการผะสมพันธุ์อันต้องด้วยสุขภาพ คณบดีก็กลายชื่อเป็นพ่อเมืองขุนเมือง พระเจ้าแผ่นดิน หรือประธานาธิบดี ผู้ช่วยของเขาในหน้าที่ให้ความปลอดภัยก็กลายชื่อเป็นทหาร แม้ในสมัยเจริญนี้จะมิต้องหากินอย่างคนป่าอันปราศจากภัยจากสัตว์ป่าเสียได้ ซึ่งไม่น่าจะต้องมีคนเก่งคอยสู้กับสัตว์ป่าก็ดี ก็ยังต้องเป็นห่วงดินแดนอันเป็นเขตต์ของตน

ห่วงพื้นที่ที่ทำมาหากิน มีการเลี้ยงสัตว์และปลูกหว่านพืชต่าง ๆ เป็นต้น ก็ถ้าเมื่อเสียสิ่งเหล่านั้นเสียแล้ว ชีวิตตนและครอบครัวจะครองกันอยู่ได้อย่างไร การต่อสู้กันเอง หรือพวกต่อพวก ในสมัยเมื่ออยู่บ้านนั้นจำต้องมีเป็นแน่ ๆ ฉะนั้นในสมัยเมื่อมาอยู่เมือง ก็คงจะได้ยินได้ฟังหรืออาจได้เห็นการต่อสู้กันมาแล้ว จากสมัยอยู่ป่า ก็น่าจะคิดตระเตรียมหรือป้องกันให้ยิ่งขึ้นอีก เรื่องต่อสู้กันรบกัน เราเกิดมาพอรู้ความ เราก็ได้ยินได้ฟังเรื่อยมาตามลำดับ เทวดารบกับเทวดา เทวดารบกับยักษ์ เทวดารบกับมนุษย์ มนุษย์รบกับยักษ์ ฝรั่งรบกับฝรั่ง ฝรั่งรบกับเจ๊ก เจ๊กรบกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นรบกับแขก แขกรบกับฝรั่ง ฝรั่งรบกับพะม่า พะม่ารบกับไทย ไทยปราบกบฏ เหล่านี้ฟังกันจนเวียนหัว ล้วนแต่รบกันทั้งนั้น ใครจะหนีการรบพ้น ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งเขาต้องการจะรบด้วย เมื่อมาถึงคำพูดคำนี้ เราก็วางกฎลงไว้ได้ว่า "เราต้องรบเสมอ มิวันใดก็วันหนึ่ง" และเนื่องจากกฎนี้ สมเด็จ

พระมงกุฎเกล้า พระมหาธีรราช จึงกล้าทรงพระราชนิพนธ์ไว้ได้ว่า "แม้หวังตั้งสงบ จงเตรียมรบไว้พร้อมสรรพ์ ศัตรูกล้ามาประจัน อาจจะสู้ริปูสลาย"

บัดนี้เราได้มาถึงปัญหาอันสำคัญแล้วว่า เมื่อทุกประเทศจำต้องรบแน่ ๆ มิวันใดก็วันหนึ่ง ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงการรบได้เลยเช่นนี้ ทุกประเทศก็จำต้องเตรียมกำลังรบ อันการรบนั้นย่อมเกิดแต่เหตุ ๓ ประการ คือ รบเพื่อรุกราญดินแดน รบเพื่อความเจริญแห่งการค้าของตน และรบเพื่อป้องกันตัว อันการรบเพื่อรุกราญดินแดนนั้น ย่อมมีความจำเป็นแต่ฉะเพาะเมื่อดินแดนของตนมีน้อยไม่พอแก่จำนวนพลเมือง แต่สมัยนี้ย่อมพ้นความจำเป็นนั้นแล้ว เพราะนอกจากมีที่ทางเพียงพอกันอยู่แล้ว ยังเป็นการขาดอารยธรรม ทั้งเป็นการยากลำบากแก่การปกครองดินแดนที่ตีมาได้ การรบโดยมากจึงเป็นไปเพื่อความเจริญแห่งการค้าขายของตน เพราะเกี่ยวกับการครองและดำเนินชีวิตของพลเมือง ซึ่ง

เราอาจเรียกได้ว่า สงครามเพื่อเศรษฐกิจ และการรบดังกล่าวมาแล้วนี้ ย่อมเกิดจากประเทศใหญ่ๆ เพราะประเทศ เช่นนั้น ย่อมมีการอุตสาหกรรม และ พาณิชยการเป็นส่วนมาก การรบในประเภทหลัง คือรบเพื่อป้องกันตัวนั้น ก็ฉะเพาะเพื่อป้องกันการรุกราญจากประเทศอื่นไม่มีประสงค์จะรุกราญใครก่อนทั้งในทางค้าขาย และรุกเอาดินแดน โดยมากเป็นวิธีของประเทศน้อยๆ นอกจากนั้นไม่ว่าประเทศน้อยใหญ่อื่นใดทั้งหลาย ย่อมจำต้องรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศด้วย เช่นการปราบปรามจลาจล และการกบฏเป็นต้น ดังกล่าวมานี้จึงมีเหตุผลรับกันโดยตรงแล้วว่า ทุกประเทศต้องมีกำลังรบเตรียมไว้

อันกำลังรบจะมีขึ้นนั้น ย่อมกระทำได้ ๓ ประการ ประการหนึ่ง จัดเตรียมหากำลังรบไว้ เป็น การ ประจำ ให้เพียงพอทีเดียว อีกประการหนึ่งจัดให้มีประจำแต่พอสมควร แต่เมื่อถึงเวลารบอาจเรียกมาเพิ่มเติมได้ทันที

เป็นจำนวนมาก อีกประการหนึ่งไม่ต้องมีประจำไว้เลย เมื่อจะรบหรือจำเป็นต้องรบเมื่อใด จึงเรียกมาเมื่อนั้น ทั้ง ๓ วิธีนี้ ย่อมมีคุณ และโทษต่างกัน กำลังรบนี้หมายความว่ากระไร? และจะได้มาจากไหน? กำลังรบ ก็คือคนซึ่งเอามาฝึกสอนให้ทำหน้าที่ทหาร และคนพวกนี้ก็เอามาจากพลเมืองในประเทศของตนนั้นเอง เพราะการจ้างคนต่างชาติ มาเป็นทหาร อย่างบางประเทศ บางสมัยเมื่อครั้งก่อนนั้น ย่อมเป็นภัยแก่ประเทศชาติของตนนักหนา นอกจากเอามาเป็นทหารรักษาพระองค์ของพระเจ้าแผ่นดินซึ่งรักพระองค์เองมากกว่าชาติ และประเทศของ พระองค์ท่านั้น เมื่อจำต้องใช้พลเมืองของตนมาเป็นทหารเช่นนี้ตามวิธีที่ ๑ ที่จัดให้มีกำลังรบประจำเต็มที่เดียวนั้น ย่อมต้องใช้พลเมืองเป็นจำนวนมากมายพอใช้ อันอาจให้บังเกิดผลเสียหายได้หลายประการ คือ

๑. ต้องเสียหาย และหมดเปลืองเงินทองในการบำรุงกองทหารอันมหึมานั้นอย่างมากมาย

๒. เนื่องจากข้อ ๑ นั้น ถ้ารายได้ของประเทศไม่เพียงพอ อาจต้องเพิ่มอัตราภาษีอากรให้มากขึ้น หรือคิดหาวิธีเก็บภาษีอย่างอื่นขึ้นอีก อันล้วนแต่เป็นการเพาะความยากลำบากให้แก่พลเมืองทั้งสิ้น

๓. ต้องใช้ พื้นดินสำหรับเป็นที่อยู่ และ ที่พักกว้างขวางใหญ่โตมาก แม้จะแยกกันอยู่ก็มากแห่ง และแห่งหนึ่ง ๆ ย่อมต้องใช้พื้นที่กว้างขวางมาก อันอาจจะเป็นเหตุให้พลเมืองเดือดร้อนโดยถูกบังคับขายที่ดิน หรือถ้าไม่บังคับ รัฐบาลก็ต้องซื้อแพงมาก ยิ่งกว่านั้น พื้นที่เหล่านี้แทนที่จะเป็นประโยชน์ในการกสิกรรมได้อย่างมากมาย ก็กลับต้องขาดไป

๔. ผลที่รัฐบาลจะพึงได้จากภาษีอากรก็ต้องขาดไป เพราะบุคคลที่ควรจะเก็บภาษีอากรได้นั้น ต้องไปเป็นทหารเสียเป็นจำนวนมาก

๕. พืชผลของประเทศก็ลดน้อยลง เพราะแรงงานลดน้อยลงโดยถูกไปเป็นทหารเสีย

๖. ผลเมืองจะเกิดได้น้อย เพราะชายฉกรรจ์ผู้เผ่าพันธุ์ต้องพรากครอบครัวไปชั่วคราวหนึ่ง

ฯลฯ

ผลเสียหายเพียงเท่าที่ยกมาให้ฟังนี้ ก็พอจะเห็นได้อย่างชัดแจ้งว่าเป็นผลเสียหายแก่ประเทศอยู่มาก และวิธีเช่นนี้ไม่มีประเทศใดในสมัยนี้กระทำกันเลย ส่วนวิธีหลังคือไม่จัดทหารประจำไว้เลย ต่อเมื่อถึงคราวจำเป็นจึงเรียกมานั้น เป็นวิธีที่อันตรายมาก การรบจะหวังชะนะไม่ได้เลย บุคคลที่ไม่คุ้นเคยต่อการฝึกในทางวิธียุทธเลยนั้น จำต้องเสียเวลาฝึกสอนกันมากจึงจะใช้รบได้ อย่างน้อยที่สุด ๖ เดือน แต่เมื่อศึกเกิดขึ้นแล้ว เราจะมามัวฝึกสอนกันอยู่อย่างไรได้ เราต้องทำการรบทันทีทหารที่รบไม่เป็นก็ย่อมจะเป็นเหยื่อกะสุนปืนดุจแมลงเม่าบินเข้ากองเพลิง จะหวังชัยชะนะมาจากไหน? และวิธีนี้ก็ไม่มีประเทศใดเขาทำกันเลย จึงเห็นว่าวิธีกลางคือมีทหารประจำการไว้แต่พอสมควร และมีกองหนุน

ซึ่งเคยประจำการมาแล้วไว้เป็นจำนวนมาก ๆ เป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะถ้าเกิดศึกขึ้นเวลาใดก็ใช้กำลังทหารประจำการนั้นออกรบได้ทันที และในขณะเดียวกันก็เรียกทหารกองหนุนมาซ้อมทวนสัก ๑๕ วันก็ส่งไปเพิ่มเติมได้ และเรียกชายฉกรรจ์ที่ไม่เคยรับการฝึกเลยเข้ามาด้วย ผลัดทอยสลับกันไปเช่นนี้ กำลังรบจะไม่ขาดมือเลย

ข้อสำคัญอีกอย่างหนึ่งในสมัยใหม่นี้ ก็คือความเจริญในทางวิทยาศาสตร์ นักประดิษฐ์สามารถสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในการรบให้วิจิตร พิสดารมีอำนาจพิเศษเป็นอย่างยิ่ง สามารถทำลายชีวิตมนุษย์ได้เป็นจำนวนมากในเวลาอันน้อย ประโยชน์ของอาวุธเช่นนี้แหละ จึงสามารถลดจำนวนทหารที่จะใช้รบได้เป็นจำนวนมาก นี่ก็เป็นประโยชน์อีกอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้ความเป็นอยู่ในบ้านเมือง ฉะเพาะเวลาปกติเป็นไปโดยดีไม่ฝืดเคืองไม่ลำบาก นับเป็นอุบายอันหนึ่ง ในการที่จะจัดการป้องกันบ้าน เมืองโดยใช้กำลังคนแต่น้อย ซึ่งจะยกอุทาหรณ์ให้เห็นชัด

ขึ้นอีกคือ เรือนฝาขัดแตะย่อมแข็งแรงน้อยกว่าเรือนฝากะดาน เรือนฝากะดานย่อมแข็งแรงน้อยกว่าตึกที่ก่ออิฐถือปูน ตึกที่ก่ออิฐถือปูนย่อมแข็งแรงน้อยกว่าตึกคอนกรีต ตึกคอนกรีตที่ไม่มีรั้วย่อมแข็งแรงน้อยกว่ามีรั้ว รั้วลวดหนามย่อมแข็งแรงน้อยกว่ารั้วสังกะสี รั้วสังกะสีย่อมแข็งแรงน้อยกว่ารั้วคอนกรีต ถ้าเรามีตึกคอนกรีต รั้วก็คอนกรีต เรามีแขกยามเฝ้าคนเดียวก็พอ ถ้าเราอยู่เรือนฝาขัดแตะ รั้วก็ไม่มี ถ้าจะใช้แขกยามก็น่าจะต้องใช้ถึง ๘ คน ให้เฝ้าอยู่ ๘ ทิศ ๆ ละคน แต่ฐานะของคนอยู่เรือนฝาขัดแตะนั้น อย่าว่าแต่จะจ้างแขกยามถึง ๘ คนเลย คนเดียวก็จ้างไม่ได้ จึงต้องอาศัยสุนัขดุ ๆ ให้นอนอยู่ใต้ถุนบ้าน

จากอุทาหรณ์ที่กล่าวมาแล้ว สยามก็เป็นประเทศหนึ่งซึ่งมีความประสงค์ ความต้องการ ความเป็นอยู่โดยทั่ว ๆ ไป ไม่ผิดแผกจากประเทศทั้งหลายใดอื่นนัก สยามจึงจำต้องรับหลักในการมีกำลังรบ ดังกล่าวมาข้าง

ต้นนั้นด้วย กล่าวคือสยามเป็นประเทศที่ต้องมีทหารสำหรับทำการรบเพื่อป้องกันตน และปราบปรามจลาจลเท่านั้น ไม่มีปรารถนาจะรบเพื่อรุกราญดินแดนของใครหรือเพื่อแย่งการค้าขายของใคร และทหารของประเทศสยามก็จัดอย่างวิธีมีทหารประจำการส่วนหนึ่งแต่น้อย กับมีกำลังกองหนุนเป็นส่วนมาก แต่ทหารของประเทศสยามจะสามารถป้องกันตนเองสมตามความมุ่งหมายได้หรือไม่นั้นยังไม่สามารถจะตอบได้ แต่โปรดระลึกว่าการจัดกำลังนั้น ย่อมจัดได้ตามฐานะ และกำลังความสามารถของประเทศดังอุทาหรณ์ซึ่งได้ยกให้ฟังมาแล้ว ส่วนสำหรับการปราบจลาจลนั้น ข้าพเจ้าพูดได้เต็มปากว่าสามารถปราบได้สำเร็จ ดังที่ทหารรัฐบาลได้ปราบกบฏบวรเดชลงได้อย่างราบคาบในครั้งนี้

อันคุณประโยชน์ของการทหาร นอกจากทำสงครามเพื่อ สันติสุข ของประเทศชาติ และ ปราบปรามการจลาจลเพื่อความสงบเรียบร้อยในบ้านเมืองแล้ว ยังมีประ-

โยชน์อื่น ๆ อีกนานัปการ ดังจะกล่าวให้เห็นแต่เพียงย่อ ๆ ดังนี้

๑. ฝึกฝนและอบรมนิสสัยพลเมืองให้มีความรักประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ

๒. ทหารเป็นภาพตัวอย่างให้พลเมืองได้เห็นความองอาจกล้าหาญ ความแคล่วคล่องว่องไว ความเด็ดขาด ความเสียสละ อันอาจจะน้อมโน้มจิตต์ให้ถือเอาเป็นเยี่ยงอย่างได้

๓. การทหารปรากฏว่าได้เพาะให้พลเมืองกลับตนเป็นคนดีไปเป็นจำนวนมาก ทั้งปรากฏว่าทำให้เป็นคนเฉลียวฉลาดขึ้น กับได้ประโยชน์ในการถ่ายความรู้ทางพลเมืองดีให้แก่ญาติมิตรได้เป็นอย่างดี

๔. ได้มีความรู้ไปประกอบอาชีพหรือเป็นประโยชน์โดยฉะเพาะได้บางจำพวก เช่นการกสิกรรม การพยาบาล และช่างเครื่องยนตร์ เป็นต้น

๕. ทหารเป็นศรีสง่าแก่ประเทศ ยังความเกรงขาม

คร้ามครั่นแก่เหล่าโสณทุจจริตทั่วไป ไม่ว่าหมู่น้อยหรือหมู่ใหญ่

๖. ทหารเป็นมิ่งขวัญอันอุ่นใจของประชาชน เป็นพะยานแห่งความมั่นคงของประเทศชาติ

๗. ทหาร เป็นผู้รักษา ความปลอดภัย ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองด้วยอีกหน้าที่หนึ่ง

๘. ทหาร เป็นเจ้าหน้าที่ ๆ รักษา ความยุตติธรรมอย่างเด็ดขาด

ฯลฯ

นอกจากนั้นยังได้ทราบว่า ในระหว่างประกาศใช้กฎอัยยการศึกนี้ จำเลยของศาลทหารรับสารภาพเป็นจำนวนตั้ง ๗๕ เปอร์เซ็นต์ นับว่าชะนะประวัติการณ์ ไม่เป็นการยุ่งยากแก่การพิจารณา เหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายนอกภายในเรียบร้อยกว่าเวลาปกติเป็นอันมาก ทั้งนี้ก็ส่อให้เห็นว่าเป็นเพราะคุณประโยชน์ของการทหารแท้ๆ

เพราะฉะนั้น จึงหวังว่า ตามที่เคยมีผู้กล่าว ขวัญ ถึงทหาร อันเอียงไปในทางอกุศล ดังข้าพเจ้า ยกขึ้นเป็น เหตุ

ปรารภแต่ต้นนั้น จะไม่มีขึ้นอีก และเมื่อได้ฟังเรื่องที่ข้าพเจ้าบรรยายมาจนถึงเพียงนี้แล้ว ก็น่าจะปรับคำพูดได้ใหม่ว่า

"สยามแม้จะเป็นอนุประเทศ ก็ต้องมีกำลังทหารไว้ให้สมควรกับฐานะ หากจะเป็นการเปลืองเงินเปลืองทองอยู่บ้างก็จำต้องยอม พระประโยชน์ที่จะได้จากการทหารนั้นใหญ่หลวงนัก และการรบนั้นต้องถือเป็นเกมอันหนึ่ง ไม่แพ้ก็ชะนะ"

ที่สุดแห่งการบรรยายคราวนี้ ข้าพเจ้าขอชักชวนท่านทั้งหลาย จงตั้งจิตต์อันบริสุทธิ์ของท่านรำลึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในโลก และน้อมเอาอำนาจจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้น ๆ มาอภิบาลคุ้มครองรักษาให้ทหารของประเทศสยามผู้แกล้วกล้าสามารถอาจหาญ จงยั่งยืนจีรังกาล เพื่อปราบปรามและประหัตประหารผู้มุ่งร้ายต่อประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม ให้มันผู้ทุจจริตถึงซึ่งความแตกดับพินาศย่อยยับอย่าให้กลับตั้งตนได้อีกต่อไป เทอญ.

รัฐธรรมนูญานุสสรณ์

อ่านเป็นขวัญใจแด่ประชาชาติสยาม

โดยทางวิทยุกระจายเสียง เมื่อ ๑๐ ธ. ค. ๗๖

สยามสมัยวิไลวิลาศ　　สยามะชาติประเสริฐวิบุล
สยามวิภาสสะอาดวิทูร　　สยามมนุญจริตจรัล
สยามจรูญประสูติธรรมนูญ　　สยามก็คูณกิติอนันต์
สยามะก่อนฤห่อนจะทัน　　สยาม ณ วันสยามเจริญ
พสกะไทยจะใฝ่ ณ สุข　　นิราสะทุกข์ก็สรรเสริญ
สถิตณธรรมฤก้าฤเกิน　　เพราะอิสสระเพลินสยามสยาย
เพราะเหตุพระเผ้าปกเกล้าประชาชทรงประสาทะคุณะหลาย
พระสอดพระส่องพระตรองอุบาย สฤษดิให้พสกนิกร
ก็ชูก็ชื่นก็ฅืนหทัย　　สยามพิไลสยามบวร
ประเทศวิเทศจะข้อนจะค้อน　　สยามก็ซ้อนสุขุมอุบาย
ก็เทียบกะหน้าประดาประเทศ　　สยามวิเศษวิโศธน์สยาย
เพราะธรรมนูญจรูญมิคลาย สยามประกายสยามชะโย ฯ

ปาฐกถาเรื่องกำลังของประเทศ

แสดงเมื่อ ๑๘ ธ.ค. ๗๖

ท่านผู้ฟังทั้งหลาย

วันนี้ข้าพเจ้าจะได้พูดกับท่านถึงเรื่องกำลังของประเทศ อันสิ่งที่จะประกอบให้เป็นกำลังของประเทศ หรือจะให้ประเทศมีกำลังนั้น เป็นที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปว่าย่อมประกอบขึ้นด้วยหลายสิ่ง มีเป็นต้นว่า อำนวยการศึกษาด้วยศิลปวิทยาการต่าง ๆ ก่อให้เกิดโภคทรัพย์ภายในประเทศให้เพียงพอ รักษาศีลธรรมให้เป็นนิสสัยประจำสันดาน ร่วมมือร่วมใจร่วมความสามัคคีให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประชาชาติทั้งหลายต่างเอาใจใส่บริหารร่างกายให้ถูกต้องตามอนามัย ฯ ล ฯ เหล่านี้ ถ้าเราจะมองดูกันเพียงเผิน ๆ ก็ดูเหมือนว่าถ้าประเทศใดได้กระทำตามที่กล่าวนี้โดยบริบูรณ์ ประเทศนั้นก็น่าจะเป็นประเทศที่แข็งแรงมั่นคง แต่ท่านทั้งหลายคงไม่ลืมว่า กำลังอัน

จะพึงบังเกิดจากสิ่งต่าง ๆ นั้นจะคงทรงอยู่ได้ก็ดี หรือจะคงดำเนินต่อไปได้ก็ดี ย่อมเป็นไปในระหว่างที่ความสงบยังครอบคลุมอยู่เท่านั้น ยามใดความไม่สงบบังเกิดขึ้นยามนั้นย่อมกระทำให้การศึกษาระงับไปชั่วคราว กิจการงานตลอดจนการค้าขายก็ต้องชะงักทำให้รายได้ของประเทศทรุดลง ความเป็นธรรมทั้งหลายย่อมสึกหรอไป อันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีกันได้ง่าย เมื่อผลของความไม่สงบเห็นปานดังนี้ เราจึงจำต้องมีผู้พิทักษ์สันติภาพคอยปราบความไม่สงบ เขาเหล่านั้นคือทหาร ดังข้าพเจ้าได้แสดงแล้วในเรื่องประโยชน์ของทหาร เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ศกนี้ ฉะนั้นจึงเป็นอันสรุปได้ว่า กำลังของประเทศ คือ ทหาร แต่ปัญหาเรื่องกำลังของประเทศนั้นหาสุดสิ้นลงเพียงนี้ไม่ เพราะโดยรูปธรรมนามธรรมของทหารเท่านั้น ยังไม่เพียงพอว่าจะสามารถเป็นผู้พิทักษ์สันติภาพได้ ทหารผู้สามารถพิทักษ์สันติภาพได้นั้น คือทหารผู้ทรงคุณธรรม

กล่าวโดยทั่วไป กองทัพอันควรเป็นกำลังของประเทศนั้นก็คือกองทัพที่ประกอบด้วยองค์สาม คือมีนายที่ดี มีลูกแถวที่ดี และมีอาวุธยุทธภัณฑ์ที่ดี ทั้งสามสิ่งนี้จะต้องอาศัยซึ่งกันและกัน จะมีดีแต่เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้นหาสำเร็จประโยชน์ไม่ สมมติว่ามีนายทหารที่ดี ลูกแถวก็ดี แต่อาวุธยุทธภัณฑ์ไม่ดี ย่อมไม่สามารถจะรบชะนะได้ แม้จะได้ก็ต้องเสียเวลาและทุ่มเทกำลังมาก ถ้ามีลูกแถวดีอาวุธดี แต่นายไม่ดี ก็นับว่าขาดสิ่งสำคัญ คือขาดผู้นำและขาดสมอง มีแต่จะต้องแพ้เท่านั้น หรือมีอาวุธดีมีอำนาจสังหารมาก แต่ผู้ใช้ไม่รู้จักใช้ไม่รู้จักรักษา ก็ดุจวานรได้แก้ว เมื่อเปรียบเทียบให้เห็นแล้วดังนี้ จึงเห็นว่ากองทัพที่เป็นกำลังของประเทศอันแท้จริงนั้นต้องพร้อมด้วยองค์สามดังกล่าวแล้ว จะขาดแม้แต่อย่างหนึ่งอย่างใดมิได้ แต่การที่จะให้กำลังของประเทศอันประกอบด้วยองค์สามคงมีพลานุภาพอยู่เสมอไปนั้น ย่อมอาศัยคุณธรรมเข้าประกอบ อันคุณธรรมที่ควรจะนำมาประกอบนั้น

ย่อมมีนานัปการ แต่ในที่นี้ข้าพเจ้าขอยกกล่าวเพียงคุณธรรมอันสามารถ เพาะให้ทหารมีพลานุภาพพอที่จะเป็นผู้พิทักษ์สันติภาพได้เท่านั้น คุณธรรมอันนี้ย่อมประกอบด้วยองค์ห้า คือ ความเชื่อ ความเพียร ความมีสติ ความมีใจมั่นคง และความเป็นผู้มีปัญญา ซึ่งจักได้กล่าวแจงไปโดยลำดับ ดังนี้.

๑. ความเชื่อ

กล่าวโดยทั่วไป ทหารเป็นผู้มีวินัย จักต้องเชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชา แต่ที่ยุติธรรมและชอบด้วยราชการ จึงเป็นการยากที่ต้องพิจารณา ว่าสิ่งใดจะชอบ หรือมิชอบด้วยราชการ ซึ่งจำต้องใช้วิจารณญาณหาเหตุผล มิบังควรเชื่ออย่างงมงาย ดังข้าพเจ้ากล่าวไว้เป็นอุทาหรณ์ในเรื่องทหารกับการเมืองเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคมศกนี้แล้ว แต่เมื่อกล่าวฉะเพาะเรื่องที่แสดงในคืนนี้ ย่อมหมายถึงการเชื่อตน ว่าตนมีความรู้มีความสามารถในหน้าที่ของตน สามารถทำการรบให้มีชัยชะนะได้ เมื่อทุกคนมี

ความเชื่อเช่นนี้แล้วย่อมทำให้มีกำลังใจเข้มแข็งฮึกเหิม ห้าวหาญ พยายามที่จะรุกไปข้างหน้าแต่ฝ่ายเดียวจนถึงหลักชัย หาคิดย่อท้อถอยหลังไม่ นอกนั้นยังต้องมีความเชื่อมั่นในอาวุธของตนอันเป็นอาวุธคู่มือ ว่าสามารถจะป้องกันตนและสังหารข้าศึกเสียได้โดยแน่นอนไม่สับปลับ ยิ่งกว่านั้นยังมีความเชื่อถือผู้บังคับบัญชาของตนว่าเป็นผู้สามารถอาจนำตนไปสู่ชัยชนะได้ มิใช่นำไปตาย ข้อหลังนี้ความสำคัญย่อมตกอยู่แก่นายทหารผู้บังคับบัญชา โดยปกติผู้บังคับบัญชาย่อมทรงไว้ทั้งพระเดชและพระคุณ อันเป็นเหตุก่อให้เกิดความนับถือ ซึ่งจะเป็นสะพานทอดไปถึงความเชื่อถือด้วย แต่ความเชื่อถือที่แท้จริงจะเกิดขึ้นได้นั้น ยังต้องอาศัยความรู้ความสามารถเข้าประกอบอีก ผู้บังคับบัญชาบางท่านทรงไว้เพียงความนับถือ ซึ่งทำให้ผู้น้อยมีความนิยมรักใคร่ บางท่านก็ทรงไว้เพียงความเชื่อถือ ซึ่งทำให้ผู้น้อยมีความไว้วางใจ แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาคนใดทรงไว้ทั้งความนับถือและความเชื่อถือแล้วก็

ยอมโน้มน้าวน้ำใจผู้น้อยให้บังเกิดความนิยมรักใคร่และไว้วางใจ ยอมที่จะตามไปตายด้วยกับผู้บังคับบัญชาคนนั้น อันเป็นการสมด้วยภาษิตบทหนึ่งกล่าวว่า "ฝูงแกะที่มีราชสีห์นำย่อมดีกว่าฝูงราชสีห์ที่มีแกะนำ" แต่ผู้บังคับบัญชาคนใดที่จะทำให้ดีพร้อมทั้ง ๒ ประการนั้นเป็นการยากยิ่ง แม้กะนั้นนายทหารทั้งหลายผู้มีหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาก็อย่าพึงท้อถอย จงพยายามบำเพ็ญตนให้ผู้น้อยมีความนับถือและเชื่อถือตน กองทัพใดมีลูกแถวที่เชื่อความสามารถในตน เชื่ออำนาจในอาวุธของตน และเชื่อผู้บังคับบัญชา ทั้งมีผู้บังคับบัญชาที่ดีดังกล่าวแล้ว กองทัพนั้นย่อมทรงไว้ซึ่งพลานุภาพอันมั่นคง นี้เป็นคุณธรรมประการที่ ๑ แห่งกำลังของประเทศ.

๒. ความเพียร

ความเพียรนี้เป็นยอดปรารถนาของงานการทั้งหลาย ข้าพเจ้าอดมิได้ที่จะยกพุทธภาษิตบทหนึ่งขึ้นกล่าวว่า "วิริเยนะ ทุกขมจ្ចេติ" แปลว่า "ความเพียรย่อมล่วงพ้น

ทุกข์ทั้งหลายเสียได้"   เมื่อปรากฏโดยพระพุทธวจนะเช่นนี้ ก็เป็นอันเชื่อได้สนิทปราศจากข้อสงสัย เมื่อเรายอมรับว่าความเพียรสามารถให้เราล่วงความยากลำบากทั้งหลายเสียได้เช่นนี้แล้ว เราจะต้องหวาดหวั่นพรั่นกลัวความยากลำบากอันใดที่ไหนอีกเล่า   แม้เราผู้เป็นทหารซึ่งจำต้องประสพความยากลำบากแสนสาหัสเนือง ๆ เพียงใดก็ดี จนที่สุดชีวิตจะต้องออกจากร่าง ก็หาควรท้อถอยไม่ เพราะการทำงานย่อมหวังผลสำเร็จ   และเมื่อรู้อยู่ว่าจะสำเร็จได้ด้วยความเพียรแล้ว เราจะไม่เพียรทำจนสำเร็จหรือ จงดูตัวอย่างการปราบกบฏคราวนี้ ถ้าทหารแห่งรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มิได้หวังความสำเร็จในอันที่จะรักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญแล้ว ก็ย่อมจะพากันท้อถอยทอดทิ้งงานอันเป็นหน้าที่ของตน   แต่นี่หาเป็นเช่นนั้นไม่   เราพากันอดทนถอยด้วยมานะวิริยภาพ ความหวังของเราจึงสำเร็จในคั้นสุดท้าย   บางท่านเพียรทำงานตามหน้าที่จนตัวตาย

แต่ความตายของเขาก็เป็นเหตุหนึ่งให้งานของเขาสำเร็จ เพราะถ้าเขาไม่ตาย เขาต้องวิ่งหันหลังให้ข้าศึก แล้วผลจะเป็นอย่างไร ขออย่าให้ข้าพเจ้าต้องกล่าวคำอันอัปมงคลนั้นเลย ท่านทั้งหลายจงดูญี่ปุ่นเป็นเยี่ยงอย่าง ญี่ปุ่นทุ่มเทกำลังตีป้อมปอร์ตอาเธอร์ แม้จะล้มตายเป็นจำนวนอันไม่สามารถจะนับได้ก็ดี ก็ไม่ท้อถอย พยายามหนุนเนื่องกำลังอยู่เรื่อยไป ในที่สุดตีป้อมนั้นได้ และญี่ปุ่นก็กลายเป็นมหาประเทศมีชื่อเสียงโด่งดังอยู่จนบัดนี้ ในเรื่องความเพียรขอท่านจงตรองให้ลึกซึ้ง ความเพียรเป็นของทำได้ยาก เพราะฉะนั้นผู้จะบำเพ็ญความเพียรได้สำเร็จย่อมต้องเป็นผู้สามารถเสียสละ ซึ่งบางคราวอาจต้องเสียสละทั้งบริวารทรัพย์สมบัติ และความสุขสำราญทั้งปวงแม้ที่สุดจนชีวิต ขอยกตัวอย่างพระพุทธองค์ซึ่งทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยาอยู่ถึง ๖ ปี อดเข้า อดน้ำจนพระวรกายซูบผอมเหลือแต่โครงกะดูก จึงสำเร็จเป็นองค์พระพุทธเจ้า

ในยามสงบ ทหารก็ต้องเพียรพยายามฝึกฝนอบรม

หาความรู้ใส่ตน แม้จะเหน็ดเหนื่อยอดตาหลับขับตานอนบ้างบางคราวก็ต้องยอม เพียรพยายามที่จะรักษาความรู้นั้นให้ทรงอยู่มิให้เสื่อมไป โดยหมั่นคิดหมั่นกระทำอยู่เนือง ๆ เพียรที่จะแนะนำสั่งสอนผู้อื่นให้ทราบซึ้งดีขึ้นโดยลำดับ เมื่อกองทัพสยามมีความเพียรเห็นปานดังนี้ก็ย่อมมีความสามารถมั่นคง นับเป็นคุณธรรมประการที่ ๒ แห่งกำลังของประเทศ.

๓. ความมีสติ

มีคำโบราณกล่าวว่า " สติคือหางเสือ ถือท้ายเรือไว้ให้มั่น " ถ้าถือท้ายไม่ตรง เรือย่อมเชนบ่ายไปทางอื่น ทำให้ชักช้าเสียเวลา ยิ่งเป็นเวลามีพายุคลื่นลมจัด ก็ย่อมอับปางได้โดยง่าย ในที่สุดทรัพย์สมบัติของตนก็กลายเป็นของมหาสมุทร ร่างกายมนุษย์ก็กลายเป็นอาหารของปลาฉลาม ถ้าจะยกเอาการสงครามมาเปรียบก็คงได้ผลคุจกัน การสงครามย่อมเกี่ยวกับทรัพย์สมบัติและชีวิตของทหาร ถ้าทหารมีความประมาทขาดความรอบ

คอย ก็คุจแมลงเม่าเข้ากองเพลิงซึ่งไม่แต่ตายเปล่า กลับจะต้องแพ้เขา เสียทรัพย์สมบัติของประเทศเป็นเบี้ยปรับไหม หรือกลายเป็นเมืองขึ้นของเขา เอกราชที่ก่อกู้ไว้ได้ด้วยเวลานับร้อยปี ก็จะต้องแหลกสลายลง ความยากลำบากและทารุณกรรมก็จะคลานเข้ามาสู่ประชาชาติ ต่อแต่นั้นนับวันนับจะร่วงโรยทรุดโทรม ในที่สุดชาติอาจจะศูนย์ไปจากโลกก็ได้

เพราะฉะนั้น ทหารที่ดี ทหารที่เป็นกำลังของประเทศจักต้องเป็นทหารที่มีสติรอบคอบ ไม่กระทำการด้วยความประมาทเผลอเรอ ย่อมกระทำด้วยความไตร่ตรองพิจารณาหาเหตุผล ตลอดทั้งเรื่องที่จะคิด กิจที่จะทำ และคำที่จะพูด ก็ต้องพิจารณาโดยรอบคอบถี่ถ้วนไม่ประมาทพลาดพลั้ง อันความประมาทนั้นพระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นทางแห่งความตาย เมื่อเรายังไม่อยากจะตายก็จงอย่าประมาท ข้อสำคัญถ้าเราประมาทแล้วตายแต่คนเดียวก็ไม่สู้กระไรนัก แต่นี่ทหารซึ่งเป็นลูกแถวต้องตายด้วยความประมาท

ของเราด้วยฉะนี้ ย่อมเป็นโทษอันใหญ่หลวง ขอเพื่อนทหารทั้งหลาย ฉะเพาะอย่างยิ่งผู้มีหน้าที่บังคับบัญชา จงบำเพ็ญตนให้เป็นคนมีสติ อย่าหลงไหลไชซอนนำทหารไปตายเช่นรายกบฏคราวนี้ จะเป็นกรรมอันใหญ่หลวงนัก เมื่อทหารทุกคนสามารถคุมสติไว้ได้ด้วยดีแล้ว กำลังของประเทศสยามก็จะประกอบด้วยคุณธรรมนับเป็นประการที่ ๓ สามารถให้มั่นคงถาวรอยู่ชั่วกาลนาน

๔. ความมีใจมั่นคง

ความตั้งใจมั่น ความมีใจแน่วแน่ไม่วอกแวก ดวงจิตต์จดจ่อมุ่งอยู่แต่ในหน้าที่ของตนเท่านั้น นับเป็นคุณธรรมของทหารอย่างประเสริฐวิเศษ เพราะการแพ้และชะนะในสงครามนั้นสำคัญอยู่ที่เวลา ซึ่งถ้าช้าหรือเร็วไปเพียง ๒ – ๓ นาฑีเท่านั้น อาจจะถึงพ่ายแพ้อย่างยับเยินตั้งตัวไม่ติดได้ เพราะฉะนั้นถ้าใจคอลังเลไม่แน่ว่าจะกระทำอย่างใด และมิได้ลงมือกระทำในเวลาอันฉับพลันแล้ว ก็จะได้รับผลเสียหายซึ่งจะต้องตรอมใจจนตาย

พระพุทธเจ้าตรัสว่า "ผู้ที่ปล่อยเวลาให้ล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์ ผู้นั้นคือคนโง่" ภาษิตฝรั่งกล่าวว่า "เวลาจะไม่คอยใครเลย" เมื่อเช่นนี้เราก็ย่อมเล็งเห็นว่า เวลาเป็นของสำคัญเพียงใด จึงจำเป็นว่าทหารจะกระทำการรบโดยมีใจลังเลไม่ได้เป็นอันขาด เพราะถ้ามัวคิดว่าอย่างนั้นจะดีกะมัง อย่างนี้จะดีกะมัง ไม่แน่ว่าจะทำอะไร ข้าศึกอาจฉวยโอกาสนั้นกระทำแก่เราก่อน เราก็ต้องตกเป็นเบี้ยล่าง ซึ่งมีอาการเสมอตัวก็ยแพ้เท่านั้น จะไม่สามารถเอาชะนะได้เลย ชัยชะนะจะมีได้โดยเราทำการเป็นเบี้ยบน คือทำก่อน ผูกปัญหาให้ข้าศึกแก้ หาใช่คอยแก้ปัญหาของข้าศึกไม่ ภาษิตทหารบทหนึ่งว่า "ต้องตัดสินใจเด็ดขาดในเวลาอันรวดเร็ว แม้จะผิดพลาดก็ยังดีกว่าไม่ทำอะไรเลย"

เพราะฉะนั้น ทหารจักต้องมีใจมั่นคง ตั้งใจให้แน่วแน่เด็ดขาด ไม่ลังเล จะทำให้กำลังใจเกิดมีขึ้น อันนับว่า ได้ชัยชะนะเป็นกำไรอยู่ส่วนหนึ่งแล้ว กองทัพใดมีหัวใจเป็น

เพ็ชร์ไม่หวั่นไหวดังกล่าวแล้วนี้ ย่อมทรงไว้ซึ่งพลานุภาพอันใหญ่หลวงนับเป็นคุณธรรมประการที่ ๔ แห่งกำลังของประเทศ.

๕. ความเป็นผู้มีปัญญา

ผู้มีปัญญา คือผู้ที่รู้จักเหตุแห่งความเสื่อม และรู้จักเหตุแห่งความเจริญ เมื่อรู้จักว่าสิ่งนั้นจะเจริญได้อย่างไร ก็จัดการให้เจริญขึ้น แต่ถ้าเห็นว่าจะจัดการให้เจริญยิ่งขึ้นอีกไม่ได้แล้ว ก็จะได้จัดการป้องกันมิให้เสื่อมทรามลง วิชาความรู้ที่ทั้งนายและพลได้ศึกษาอบรมมา ย่อมจะมีเวลาหลงลืมฟั่นเฝือไปได้บ้างในเมื่อพ้นเวลาศึกษาอบรมมาแล้วนานและมิได้ท่องบ่นคิดทำ วิชาทหารอันเป็นความรู้ในหน้าที่ของตนโดยตรง ก็ย่อมจะเสื่อมทรามลง และเมื่อเป็นเช่นนี้กันเป็นจำนวนมากแล้ว กองทัพนั้นก็ย่อมง่อนแง่นคลอนแคลนจะไม่สามารถรบชะนะใครเลย เพราะมีทหารซึ่งไม่มีความรู้อย่างทหาร เมื่อเรารู้ว่าอาการเช่นนี้เป็นเหตุแห่งความเสื่อมเสียแล้ว เราก็ต้อง

ไม่ทำดังนั้น เราต้องทำในทางตรงข้ามอันเป็นเหตุแห่งความเจริญ คือขวนขวายศึกษาเล่าเรียนท่องบ่นคิดทำกิจการในหน้าที่อยู่เสมอ ดังได้กล่าวแล้วโดยละเอียดในคุณธรรมประการที่ ๒ นอกนั้นบรรดาสรรพอาวุธยุทโธปกรณ์ทั้งปวง ก็ต้องหมั่นตรวจตราสิ่งที่มีอยู่แล้วให้คงทรงความสามารถอยู่ พยายามประดิษฐ์คิดทำสิ่งที่มีอยู่แล้วให้สามารถยิ่งขึ้น หรือประดิษฐ์คิดทำสิ่งใหม่ขึ้น ท่านทั้งหลายจงสังเกต ว่าหลังแต่สงครามนะโปเลียนมาจนบัดนี้เพียงระยะร้อยปีเศษเท่านั้น กิจการทหารได้เปลี่ยนแปลงไปมากทั้งตัวคน อาวุธ และระเบียบการ ล้วนก้าวขึ้นสู่ความเจริญทั้งสิ้น คนก็พยายามฝึกฝนอบรมให้มีความรู้ความคิดสูงขึ้น มีการตั้งโรงเรียนชั้นสูง สอนวิชาประกอบมากอย่าง อาวุธก็มีนักประดิษฐ์คิดทำอย่างวิจิตรพิสดารมีอำนาจประหัตประหารได้อย่างรุนแรง ระเบียบการปกครองบังคับบัญชาก็เรียบร้อยรัดกุมยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นถ้ากองทัพของเรามัวต้วมเตี้ยมเป็นเต่าอยู่แล้ว ไหน

เลยจะทันเขา ขั้นต้นขอเราทุกคนจงพัฒนาตัวของเรา ขั้นต่อไปขอชักชวนอาณาประชาชาติทั้งหลายจงร่วมมือร่วมใจที่จะช่วยการทหารทุกประการและในที่ทุกสถาน เช่นนี้จึงจะเทียมเขา เมื่อเรารู้จักคิดรู้จักทำเช่นนี้แล้ว กองทัพอันประกอบด้วยองค์สามของเราก็ย่อมจะแข็งแรงมั่นคง ฉะนี้เราจึงน่าจะยอมรับว่า ปัญญาเป็นเลิศกว่าสิ่งทั้งหลาย

ยิ่งในยามสงครามยิ่งจำต้องใช้ปัญญายิ่งยวดขึ้น เพราะเกี่ยวกับทรัพย์สมบัติของพลเมืองและชีวิตของทหาร ถ้าทำไปโดยโง่เขลาก็ตายเปล่าซ้ำต้องเป็นข้าเขาด้วย ความเป็นผู้รู้จักเหตุแห่งความเสื่อมและเหตุแห่งความเจริญ คือ ความเป็นผู้มีปัญญานั้น ย่อมขจัดความโง่เขลาเสียได้ ผู้ใดหาปัญญามิได้ก็ย่อมมีภัยอันร้ายแรงเกิดขึ้น ดังเช่นท้าวกะหมังกุหนิงในนิยายชะวา เพราะเหตุที่ท้าวดาหาไม่ยอมยกนางบุษบาให้แก่โอรสของตน จึงโกรธแค้นยกกองทัพไปเพื่อรบเอาลูกสาวท้าวดาหา ในที่สุดก็พ่ายแพ้ เสียชีวิตทหารลงไปมากมาย โอรสอัน

เป็นที่รักของตนก็ต้องตายในที่รบ ซ้ำต้องเป็นเมืองขึ้นแก่อิเหนา ดูเป็นการไม่คุ้มค่าที่จะเอาชีวิตทหารทั้งกองทัพไปแลกกับสตรีแต่ผู้เดียว จงดูเอาเถิดเพราะความโง่เขลาของท้าวกะหมังกุหนิง ยังผลให้ยิ่งเกิดความสลดใจยิ่งนัก กรุงทรอยนครแห่งความงาม ต้องย่อยยับพินาศเป็นเถ้าถ่าน ก็เพราะพระนางเฮเลนแต่ผู้เดียว ยังมีอุทาหรณ์อีกมากในทำนองนี้.

เพราะฉะนั้น ปัญญาจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งนัก อันจะทรงไว้ซึ่งพลานุภาพ นับเป็นคุณธรรมประการสำคัญแห่งกำลังของประเทศ

คุณธรรมดังกล่าวมาทั้งห้าประการนี้ เป็นของจำเป็นที่ทหารต้องยึดถือและกระทำตามเท่านั้น กำลังของประเทศจึงจะเป็นปึกแผ่นแน่นหนามั่นคง เป็นมิ่งขวัญและกำลังใจของประเทศ กิติศัพท์อันนี้จะแพร่หลายไปในที่ทั้งปวง ยังความครั่นคร้ามขามเกรงแก่ราชศัตรู มิอาจจะรบรอต่อสู้ นับเป็นกำไรในชัยชะนะอยู่กึ่งหนึ่งแล้ว เมื่อถึงคราว

ทำสงครามจริงก็ย่อมได้ชัยชะนะโดยง่ายดาย อย่างไม่มีปัญหา ขอเพื่อนทหารทั้งหลายจงบำเพ็ญตนให้เต็มตามคุณธรรมทั้งห้าประการนี้ จึงจักสมว่าเป็นผู้พิทักษ์ชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ อันเป็นที่รักของเราให้สถิตสถาวรอยู่ชั่วฟ้าดินสลาย ขอความสวัสดีจงมีแด่ทหารผู้ทรงคุณธรรมทุกเมื่อ เทอญ.

ถวายอาศีรวาท

(โดยทางวิทยุกระจายเสียง)

แด่

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก

พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ณ วารเฉลิมพระชนมพรรษา

๘ พ. ย. ๗๖

เรานะทหารชาญรบ จอมภพบำรุงปรุงสุข
ชื่นโชติโสตถิ์สร้างสร่างทุกข์ สนุกดังหนึ่งสิงฟ้า
ยามใดได้อยู่คู่บาท จอมราษฎร์เหล่าไทยนาถา
ยามนั้นพลันสุขรุกมา ตูข้าบรรเทิงเริงรมย์
ยามใดได้เห็นเพ็ญพักตร์ จอมจักรเสียมรัฏฐ์ฉัตร์ร่ม

ยามนั้นพลันรื่นชื่นชม ทุกข์ข่มลุ้มหายคลายร้อน
ยามใดได้ข่าวกล่าวนาม จอมทัพสยามอิสสร
ยามนั้นพลันข้าอาวรณ์ จิตต์ร้อนคิดใคร่ใกล้องค์
ยามใดใจร่ำรำลึก จอมพลานึกสูงส่ง
ยามนั้นพลันฮึกนึกทะนง อาจองลงสู้สู่รบ
ยามใดได้เห็นองค์อยู่ แม้มีพันศัตรูข่ขบ
ยามนั้นขันแข็งแรงรบ จักรบจักรับจับมัน
เพื่อชาติเพื่อศาสน์เพื่อกษัตริย์ เพื่อรัฐธรรมนูญแม่นมั่น
เลือดหยดรดหยาดฟาดฟัน ลือลั่นขวัญไทยไชโยเทอญ

ข้าพระพุทธเจ้า นายพันตรี หลวงรณสิทธิพิชัย

ในนามเหล่าทหารบก

ขอเดชะ

รายนามคณะที่บริจาคเงิน

๑. ห้างนายเลิศ	๒๕๔.๒๕	บาท
๒. แผนกที่ ๒ กรมแผนที่	๖.๖๕	,,
๓. กรมพระธรรมนูญ	๑๖.๐๐	,,
๔. กรมสัสดีและกองสัสดีพระนคร,ธนบุรี	๒๐.๐๐	,,
๕. ข้าราชการจังหวัดเพ็ชรบุรี	๕๕.๐๑	,,
๖. กองพันทหารราบที่ ๖	๗.๗๕	,,
๗. กรมช่างแสงทหารบก	๑๗.๗๕	,,
๘. กองพันทหารราบที่ ๑ มหาดเล็ก	๒๔.๗๕	,,
๙. กรมแพทย์สุขาภิบาล	๑๑.๖๐	,,
๑๐. กองพันทหารราบที่ ๑๕	๑๐.๐๐	,,
๑๑. กระทรวงการต่างประเทศ	๑๐๘.๐๐	,,
๑๒. กองพันทหารราบที่ ๑๐	๑๗.๑๕	,,
๑๓. ข้าราชการจังหวัดนครปฐม	๗๙.๒๖	,,
๑๔. กองพันทหารราบที่ ๑๓	๗.๑๗	,,
๑๕. ข้าราชการจังหวัดปราจีนบุรี	๔๐.๙๓	,,

๑๖. ข้าราชการจังหวัดลพบุรี	๑๔.๐๐	บาท
๑๗. กองพันทหารราบที่ ๑๒	๙.๖๕	,,
๑๘. แผนกที่ ๓ กรมจเรทหารบก	๓.๐๐	,,
๑๙. กรมแผนที่	๓๐.๑๑	,,
๒๐. โรงเรียนนายทหารสัมภาร	๔.๐๐	,,
๒๑. แผนกที่ ๑ กรมยกกระบัตรทหารบก	๘.๐๐	,,
๒๒. ,, ๓ ,, ,, ,,	๑๒.๕๐	,,
๒๓. ,, ๔ ,, ,, ,,	๗.๕๐	,,
๒๔. กองสำรองเรือรบ	๔.๖๐	,,
๒๕. กองพันพรรคนาวิกโยธิน	๓๑.๑๔	,,
๒๖. โรงเรียนมัธยมวัดสุทัศน์ ฯ	๒.๗๕	,,
๒๗. โรงเรียนวัดมหรรณพ์ ฯ	๒.๐๖	,,
๒๘. กองพันทหารม้าที่ ๑ รักษาพระองค์	๑๐.๙๖	,,
๒๙. ข้าราชการและราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี	๓๗.๑๕	,,
๓๐. โรงเรียนมัธยมวัดโสมนัส ฯ	๓.๙๐	,,

๓๑. กองพันทหารสื่อสารที่ ๑	๒๑.๒๕	บาท
๓๒. โรงเรียนมัธยมวัดสะพานสูง	๗.๙๙	,,
๓๓. โรงเรียนสตรีเสาวภา	๙.๗๐	,,
๓๔. กองพันทหารราบที่ ๘	๑๐.๒๓	,,
๓๕. โรงเรียนมัธยมวัดปรินายก	๔.๘๓	,,
๓๖. กระทรวงมหาดไทย	๑๑๘.๐๐	,,
๓๗. ข้าราชการจังหวัดพระนคร,ธนบุรี	๑๖.๓๗	,,
๓๘. แผนกที่ ๒ กรมจเรทหารบก	๒๐.๐๐	,,
๓๙. โรงเรียนมัธยมวัดปทุมคงคา	๗.๗๘	,,
๔๐. โรงเรียนช่างตัดเสื้อวัดสุทัศน์ฯ	๑๕.๐๐	,,
๔๑. กองกฤษฎีกากรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	๒.๓๐	,,
๔๒. โรงเรียนมัธยมวัดบวรนิเวศ	๘.๓๕	,,
๔๓. โรงเรียนมัธยมวัดสามจีน	๓.๐๐	,,
๔๔. กองพันทหารราบที่ ๒	๒๑.๓๐	,,
๔๕. โรงเรียนมัธยมวัดราชบพิธ	๖.๖๖	,,

๔๖. สำนักงานปลัดกระทรวงเศรษฐการ	๑๔.๓๐	บาท
๔๗. กองการบินพลเรือน	๔.๐๐	,,
๔๘. กองแยกธาตุ	๑๕.๕๒	,,
๔๙. กองโลหกิจ	๕.๙๐	,,
๕๐. กรมทะเบียนการค้า	๑๓.๕๐	,,
๕๑. กรมสหกรณ์	๑๑.๐๐	,,
๕๒. กองคลังกระทรวงเศรษฐการ	๑๕.๐๐	,,
๕๓. กองวิทยุกระทรวงเศรษฐการ	๗.๖๓	,,
๕๔. โรงเรียนมัธยมวัดสุวรรณคีรี	๑.๘๐	,,
๕๕. โรงเรียนสตรีวัดภาวนาฯ	๕.๐๐	,,
๕๖. กองพันทหารสื่อสารที่ ๒	๑๘.๑๘	,,
๕๗ โรงเรียนมัธยมวัดสระเกศ	๙.๒๗	,,
๕๘. สำนักงานปลัดกระทรวงธรรมการ	๖๕.๑๖	,,
๕๙. กองวิชาการกระทรวงธรรมการ	๕๓.๓๘	,,
๖๐. โรงเรียนพณิชยการวัดแก้วฟ้าล่าง	๑๑.๕๔	,,
๖๑. โรงเรียนมัธยมวัดจันทร์สโมสร	๔.๑๖	,,

๖๒. ข้าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ๘.๗๕ บาท
๖๓. โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ ฯ ๑๙.๒๕ ,,
๖๔. โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ฯ ๑๓.๕๐ ,,
๖๕. แผนกที่ ๒ กรมเสมียนตราทหารบก ๙.๒๕ ,,
๖๖. กระทรวงยุตติธรรม ๗๖.๒๒ ,,
๖๗. ศาลฎีกา ๒๖.๗๐ ,,
๖๘. ศาลอุทธรณ์ ๔๘.๐๐ ,,
๖๙. ศาลพระราชอาชญา ๒๗.๕๐ ,,
๗๐. ศาลแพ่ง ๑๙.๐๐ ,,
๗๑. ศาลคดีต่างประเทศ ๘.๕๕ ,,
๗๒. ศาลโปริสภา ๒๐.๐๐ ,,
๗๓. กรมชลประทาน ๒๘.๙๙ ,,
๗๔. โรงเรียนประจำจังหวัดนครสวรรค์ ๖.๐๕ ,,
๗๕. ข้าราชการจังหวัดปทุมธานี ๑๘.๒๐ ,,
๗๖. ข้าราชการจังหวัดอ่างทอง ๕.๐๐ ,,
๗๗. กองปริยัติธรรมกระทรวงธรรมการ ๑๐.๐๐ ,,

๗๘. คณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๒.๐๐ บาท

๗๙. กรมรถไฟหลวง ๖.๗๓ ,,

๘๐. โรงเรียนสตรีสายปัญญา ๒๓.๓๖ ,,

๘๑. กองพันทหารราบที่ ๔ ๑๒๒.๗๖ ,,

๘๒. กองทัพเรือและกรมเสนาธิการทหารเรือ

๒๑.๒๐ ,,

๘๓. หมวดเรือกลเล็กทหารเรือ ๓๑.๔๙ ,,

๘๔. หมวดเรือแจวพายทหารเรือ ๔.๑๖ ,,

๘๕. กองพันทหารราบที่ ๕ ๒๐.๕๐ ,,

๘๖. จังหวัดทหารบกเชียงใหม่ ๑๒.๐๖ ,,

๘๗. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๓๙.๐๐ ,,

๘๘. กรมไปรษณีย์โทรเลข ๙๐.๗๘ ,,

๘๙. กองทัพบก ๒๙.๐๐ ,,

๙๐. ข้าราชการและประชาชนในจังหวัด

นครราชสีมา, อุบลราชธานี, อุดรธานี,

ขุขันธ์และชัยภูมิ ๑๐๐๒.๑๐ ,,

๙๑. โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย	๕.๐๐	บาท
๙๒. โรงเรียนนายร้อยทหารบก	๔๘.๕๗	,,
๙๓. สำนักงานโฆษณาการ	๑๙.๐๐	,,
๙๔. กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	๑๗.๖๕	,,
๙๕. กรมปลัดกระทรวงการคลัง	๔๕.๓๐	,,
๙๖. กรมสรรพากร	๑๒.๐๐	,,
๙๗. กรมบัญชีกลาง	๓๔.๐๐	,,
๙๘. กรมศุลกากร	๒๐๓.๒๕	,,
๙๙. กรมพัสดุ	๑๖.๑๕	,,
๑๐๐. กรมสรรพสามิตต์	๑๐๔.๓๕	,,
๑๐๑. กองรักษาที่หลวง	๓๕.๐๐	,,
๑๐๒. กรมที่ดินและโลหะกิจ	๕๐.๕๗	,,
๑๐๓. กรมการประมงค์	๖.๓๖	,,
๑๐๔. กรมป่าไม้	๑๔.๕๐	,,
๑๐๕. หมวดครุยางค์ทหารเรือ	๒๔.๒๙	,,
๑๐๖. กองวิทยุโทรเลขทหารเรือ	๘.๕๒	,,

๑๐๗. กรมสรรพาวุธทหารเรือ	๑๔.๑๒	บาท
๑๐๘. กองบัญชาการกระทรวงวัง	๔๖.๓๑	,,
๑๐๙. กรมบัญชี	๒๒.๖๐	,,
๑๑๐. กรมพระราชพิธี	๒๖.๘๑	,,
๑๑๑. กรมวัง	๓๑.๓๕	,,
๑๑๒. กรมวังนอก	๑๔.๖๐	,,
๑๑๓. กรมปี่พาทย์และโขนหลวง	๓๘.๕๕	,,
๑๑๔. กองเครื่องสายฝรั่งหลวง	๓๖.๘๕	,,
๑๑๕. กรมมหาดเล็กหลวง	๖๓.๑๑	,,
๑๑๖. กรมพระราชพาหนะ	๖๔.๒๑	,,
๑๑๗. กรมราชเลขานุการในพระองค์	๑๐.๐๕	,,
๑๑๘. กรมทหารรักษาวัง ฯ	๔๓.๒๒	,,
๑๑๙. กรมพระคลังข้างที่	๑๐๔.๒๕	,,
๑๒๐. พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการฝ่ายใน	๑๔๒.๓๒	,,
๑๒๑. ข้าราชการอำเภอในจังหวัดพระนครและธนบุรี	๔๙.๙๖	,,

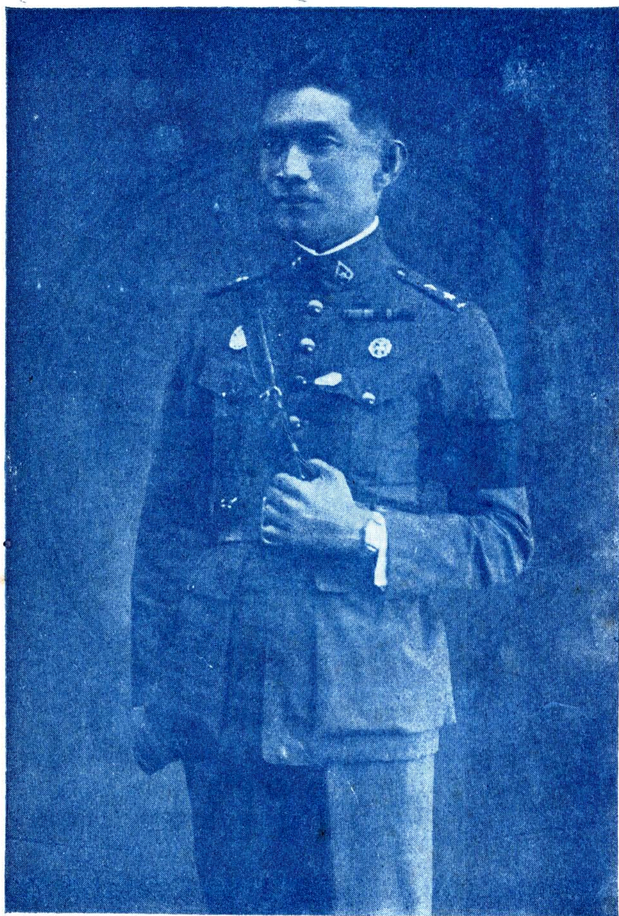
๑๒๒. กรมอากาศยาน ๘.๑๐ บาท

๑๒๓. ธรรมการและครูจังหวัดกาญจนบุรี ๓.๗๐ ,,

๑๒๔. พ.ต. หลวงนฤมิตรเรขการ ทำแม่พิมพ์ให้ โดยมิได้คิดมูลค่า ๒ แม่พิมพ์

๑๒๕. ส.ต. หลวงสรรสารกิจ ทำปกแข็งให้ ๑๐๐ เล่มโดยมิได้คิดมูลค่า

รวมทั้งสิ้น ๔,๖๓๑.๒๕ บาท

นายพันเอก พระเริงรุกปัจจามิตร (ทอง รักสงบ)
ผู้บังคับการมณฑลทหารบกที่ ๓
ถ่ายเมื่องานศพทหาร ที่จังหวัดนครราชสิมา
พ, ศ, ๒๔๗๖

